

DIRVA

THE FIELD
Nr. 35
Rugsėjo-Sep. 1, 1955
Cleveland, Ohio

Atominis amžius yra žmonijos džiaugsmas ar nelaimė?

1800 DELEGATŲ IR STEBĖTOJŲ ATOMO KONFERENCIJOJE. — KONFERENCIJOJE PERSKAITYTA IR ISDALINTA 1100 MOKSLINIŲ PRANEŠIMŲ. — MOKSLININKŲ LAIMĖJIMAI IR ROPESČIAI DEL ATETITIES.

(Mūsų bendradarbio Šveicarijoje)

Ženevoje nuo rugpjūčio 8 iki 20 d. buvo susirinkusi tarptautinė atominės energijos konferencija, kurioje dalyvavo daugiau kaip 1.000 delegatų ir apie 800 stebėtojų iš 70 valstybių. Konferencijos tikslas buvo pasikeisti informacijomis dėl atomo energijos panaudojimo taikiniams tikslams.

Beveik lygiai prieš 10 metų žmonija pirmą kartą patyrė, kokią milžinišką jėgą turi atominė bomba, numesta ant japonų Hirošimos miesto. Kelis metus iš eilės, protarpiais gaudavome žinią, kad ta ar kita valstybė vykdo tolimesnius atominės bombos bandymus. Aprašymai ir vaizdiniai paveikslai vaizdžiai parodydavo, kad nūn prasidėjęs "atominis laikotarpis" daro didžiulę pažangą. Bet tuomet tebuvo kalba apie atomus kaip po militarinį ginklą.

Tačiau netrukus buvo įsitikinta, kad naujasis energijos šaltinis pradedamas naudoti ir taikiniams tikslams. Vadovaujama vaidmenį ir šioje srityje suvaidino Amerikos Jungtinės Valstybės. Prezidentas Eisenhoweris 1953 m. gruodžio 8 d. Jungtinių Tautų posėdyje New Yorke pasiūlė laisvai keistis žiniomis ir mokslo patyrimais atomų skaldymo srityje. Pradžioje ta mintis nerado platesnio patyrimo, bet paskum su ja sutiko net ir Sovietų Sąjunga. Kokiomis užpakalinėmis mintimis sovietų valdovai vadovavosi, šioje vietoje neliesime. Bet faktas lieka faktas, kad tarptautinė atominės energijos konferencija šių metų rugpjūčio mėnesį Ženevoje galėjo susirinkti.

Patį konferenciją sukėlė ne tik mokslininkų susidomėjimas. Iš viso buvo perskaityta ar išdalinta apie 1.100 mokslinių pranešimų. Jie apėmė visas sritis, susietas su atominė energija. Bet pačioje konferencijoje tyliu susitarimu buvo tarytum ignoruojamas faktas, kad ligšiol daugiausia dėmesio buvo kreipiama į atomo panaudojimą kariniams, o ne taikos tikslams.

Per diskusijas mokslininkai statė kitų valstybių delegatams klausimus, kurių tikslas buvo patirti, kaip toli tas ar kitas kraštas yra pažengęs atomo panaudojimo moksle. Savaimė suprantama, kad didžiausią susidomėjimą kelė bolševikinių mokslininkų pranešimai. Paašikėjo, kad sovietai toje srityje toli gražu nėra naujokai. Sovietų vyriausybė skiria tai mokslo šakai didžiulius pinigus, be to, ji geruoju ar bloguoju nusigabeno į Sovietų Sąjungą visą eilę užsienio mokslininkų, ypač vokiečių, kurie buvo priversti dirbti jos naudai. Pagaliau, nemažą vaidmenį suvaidino ir sovietų špionąžas. Atsiminkime tik tai, kad išgarsėjusius procesus, iškeltus

Anglijoje, Kanadoje ir Amerikoje!

Diskusijų metu daug buvo kalbama apie radio aktyvumą, su kuriuo yra susietas atominės energijos panaudojimas. Kad "atominis laikotarpis" nėra tik fantazija apdovanotų žmonių prasimanymas, apie tai nebetenka abejoti. Atominė energija daugelyje sričių jau kelti metai naudojama. Atsiminkime pavandeninius laivus, mediciną, energijos jėgaines, kurios jau išėjo iš bandymų stadijos ir jau naudojamos praktiniams tikslams. Bet, kaip bebūtų, ta sritis yra dar nauja ir tikrai savo evoliucijos pradžioje.

Ji kelia visą eilę problemų, kurių šiandien neįmanoma išspręsti, nes neturima pakankamo patyrimo. Tarp tokių klausimų yra ir radio aktyvumas. Plintant atomo energijos naudojimui, tas fenomenas kasmet darysis vis labiau aktualus.

Ženevos konferencijoje daug buvo svarstoma, kokią įtaką žmonijai turės radio aktyvumas. Tuo atžvilgiu buvo reiškiami ir labai pesimistinių nuomonių. Kai kurie mokslininkai reikė baimę, kad "atominis laikotarpis" nepavirstų žmonijos galo pradžia, kad jis nereikštų visos žmonijos praeikimo. Pav., danų prof. F. Kemp, Kopenhagos instituto žmonijos genetikos klausimams tirti direktorius, buvo nuomonės, kad radio aktyvumas gali pasireikšti ta prasme, kad žmonija gali išsigimti arba pasidaryti nevaisinga. Spinduliai veikia ne tiek patį individą, kiek jo palikuonis. Radio aktyvumas sukelia problemas, kurios liečia pačią žmonijos esmę. Šiandien turime dar per mažą patyrimo. Reikės ilgų metų tyrimų ir stebėjimų, kol bus galima prieiti tikslų rezultatų. Bet kyla klausimas, ar pasikeitimai žmonių organizme ves žmoniją į aukštesnę evoliucijos laipsnį, ar — priešingai — gali būti, kad pasikeitimai stabdys žmonijos pažangą.

Vienas skandinavų mokslininkas per savo stebėjimus priėjo išvadą, kad pav., augmenijoje iš 600 bandomųjų objektų tik tai vienu atveju buvo pasiekta teigiamų rezultatų, veikiant augmenis radio aktyviais spinduliais, tuo tarpu kai kitais atvejais rezultatas buvęs aiškiai neigiamas.

Tačiau tokios pesimistinės nuomonės neliko be atsakymo. Galimas dalykas, kad kaip ir kiekvieno epochinio išradimo pradžioje atsiranda žmonių, kurie yra linkę daugiau įžiūrėti neigiamas puses, taip ir atominės energijos panaudojimas neturės tokių blogų padarinių, kaip vienas kitas mokslininkas šiandien galvoja.

Be to, kaip ten bebūtų, Ženevos konferencijos metu ne tik specialistams paašikėjo, kad su ato-

minės energijos panaudojimu atsiveria žmonijai neriboti, didžiuliai galimybės. Žinovai išvedė, kad ligšiolinių energijos šaltinių, kurių pirmoje vietoje stovi akmenys, anglis ir alyva, neužtektų vienam, daugybei daugiausia dviem šimtmečiams. Tuo tarpu plintant pramonei ir gausėjant žmoniui, energijos poreikis auga. Tad atominės energijos panaudojimas gali eiti kaip išgelbėjimas, pristigus kitų energijos šaltinių. Tačiau nuo pačios žmonijos priklausys, ar jėga, kuri jai yra duota, bus jai nelaimė ar palaima. Tuo atžvilgiu Ženevos konferencija buvo nepaprastai naudinga. Žinovai teigia, kad jos metu paašikėjo daug naujų dalykų. Pats atomo mokslas yra toks sudėtingas ir reikalauja tiek daug lėšų, jog ne tik atskiri mokslininkai, bet ir atskiros tautos nebepajėgia aprėpti pažangos. Todėl reikalingas tarptautinis bendradarbiavimas.

Bet bendradarbiavimas gali būti tik tarp žmonių ir tautų, kurie vienas kitą pasitiki. Deja, laisvasis pasaulis negali pasitikėti Maskva, nežiūrint dabartinių valdovų šypsenų ir mandagumo taisyklių išlaikymo. Sovietai yra pakeitę tik metodus, bet esmėje niekur nuolaidų nėra padarę.

PACALIAU BYLA PRADĖTA

Antrojo pasaulinio karo metu, Italijoje, buvo nužudytas JAV armijos majoras William Holahan.

Italijos teismas dėl tos žmogžudystės jau buvo senai pasiskęs ir nuteisęs už akių Aldo L. Icardi, taip pat JAV armijos leitenantą, dabar Pittsburgho advokatą. Buvo didelė įtaka, kodėl JAV teisingumo organai tyli ir bylos nekeli.

Beveik po 10 metų byla buvo pradėta. Ir federalinio teismo grand jury pripažino, kad Aldo Lorenzo Icardi kaltas.

Reikia laukti, kad paašikės daug iki šiol dėl tos žmogžudystės slėptų užkulisių ir kodėl ta byla buvo marinama.

Iš Italijos, liudyti dėl įvykdytos žmogžudystės, atvyko 20 liudytojų.

Kai iš Austrijos išseina svetimą kariuomenę

Austrijai grąžinus valstybinį suverenumą, keturių okupacinių valstybių kariuomenė šiuo metu pasitraukia iš šio krašto. Pagal sutartį, svetimą kariuomenę turi išeiti iš Austrijos iki š. m. spalio 25 d. Trijų vakarų demokratinių valstybių karinės pajėgos Austrijoje siekė 15.000 vyrų, kurių didžiąją dalį sudarė amerikiečiai, nes anglai ir prancūzai paskutiniiais metais telakė tame krašte tik simbolinius kontingentus.

Kai dėl sovietų, tai informuoti sluogsniai skaičiuoja, jog žemumai Austrijoje, Burgenlande, Muehlviertel ir Vienoje buvo laikoma mažiausia 45.000 vyrų. Kaip skelbia austrų oficialinės įstaigos, dabartinės kareivinės ir barakai, perimti iš raudonosios armijos, turi būti iš pagrindų "atnaujinti", nes dabartinėje padėtyje juose negalima patalpinti nei naujosios austrų kariuomenės, nei žandarmerijos. Galima įsivaizduoti, kaip šias patalpas per 10 metų nugyveno ir priteršę "kultūringoji" raudonoji armija...

Austrijoje vis sklinda gandai, kad netrukus būsianti atitraukta raudonoji armija taip pat iš Vengrijos. Tačiau informuoti žmonės tais gandai netiki. Rumunų satelitinis ministeris pirminkas senesniai aiškiai pasakė, kad sovietų kariuomenė pasiliksianti Rumunijoje ir po to, kai Austrijoje pasibaigė okupacinis režimas. Negalima prileisti, kad Daskva atsiimtų savo kariuomenę iš Vengrijos ir paliktų ją Rumunijoje.

Tačiau sovietai išseina iš Austrijos už stambių atlyginimų iš austrų pusės. Svarbiausioji kompensacija yra ta, kad austrų vyriausybė pasižadėjo neįeiti į jokias militarines sąjungas ir pasilikti neutralinė. Praktiškai tai reiškia, kad Austrija kariskai daugiau yra priklausoma nuo sovietų ir jų satelitų, nekaip nuo

Tarp JAV ir Australijos vykdomų dėl Davis taurės teniso žaidymų pradedamos dalyvaujančios Valstybės Sekretoriui J. F. Dulles. Jis pakelia Australijos (kairėje) ir JAV kapitono rankas.

vakarų. Bet bolševikinė Maskva, kuri kiekviena proga aušina burną dėl demokratinių valstybių "kolonialinio imperializmo", dar kartą pasirodė, kaip meistriskai sugebanti išnaudoti svetimą valstybę ir uždėti joms sunkiausias kontribucijas. Taip ji pasielgė ir Austrijos atžvilgiu. Už vadinamą Vokietijos turus (t. y. už nuosavybes, kurios pasiliko iš Anschluss'o laiku) Austrija turės sumokėti per artimiausius keturis metus 150 milijonų dolerių. Taigi kasmet išseina po 25 milijonus dolerių. Sovietai pateikė smulkiai išvardintus sąrašus, kur suminimos prekių rūšys, kurias austrai turės pateikti Sovietų Sąjungai. "Turtingoji" ir "visko pertekusioji" Maskva reikalauja ne tik metalų, mašinų, cheminių prekių, bet ir tokių dalykų, kaip batų ir dirbtinio šilko audinių. Jeigu prekės nepristatytos nustatytu terminu, tai sovietiniai prolekturai nustatė tokias pabaudas, kurios buvo galimos prieš šimtą metų, kapitalistinės gadyvės vaikystės laikais. Būtent, sovietai reikalauja po tris nuosimčius į mėnesį, tai 36 procentus. Maskva ir čia pasižymi lupikavimu.

Daug ginčų buvo sukėlusios austrų žibalo versmės. Jos savaimė nėra gausios. Per metus pagaminama apie 3 milijonus tonų. Sovietai išsuderėjo, kad per dešimt metų Austrija teiks Sovietų Sąjungai po vieną milijoną tonų žibalo kasmet, taigi visą trečdali metinės gamybos. Pagaliau Dunojaus laivininkystės bendrovei priklausančiam laivui turi būti išpirkti už 2 milijonus dolerių.

Kaip matome, austrams dar teks ilgai geroai paprakaftuoti, kol pajęs išsipirkti nuo raudonųjų kolonizatorių imperialistų. Skačiuojama, kad Maskva, per 10 metų valdžiusi austrų turus, yra jau iš krašto iščiulpusi įvairių gėrybių už maždaug vieną milijardą dolerių.

Pagaliam, dar reikia pastebėti, kad Maskvos reikalavimu austrai sutiko palikti Vienoje dvi

Ar bus sujungta Vokietija?

Maskva metė šūkį dėl Vokietijos sujungimo, tikėdama, kad tai bus geriausia piliulė sutvarkyti kieta Adenaueris.

Vak. Vokietijos politika buvo, pirmiausia, atstatyti kraštą ūkiškai ir atgauti pilnas suverenumo teises, remiantis Vakarų valstybėmis. Kancleris Adenaueris tikėjosi, kad atstačius politinius ir ūkinius tvirtą Vak. Vokietiją, lengviau išsprendės ir visos Vokietijos sujungimas, kada sprendžiamas ir galutinis balsas priklausys jau nebe kitoms valstybėms.

Maskvai įsakius, Rytinės Vokietijos komunistai skelbė, kad Adenauerio politika gali pakenkti visos Vokietijos sujungimui, ko visi vokiečiai trokšta, nes jis

organizacijas, kurios buvo įkurtos sovietų valdymo laikais. Būtent, vad. "Pasaulinė Taikos Taryba" ir "Tarptautinė Rezistentų Sąjunga". Šios organizacijos faktiškai tarnauja bolševikinės propagandos tikslams. Jos ir toliau turės būti austrų įstaigų toleruojamos.

Savaimė tenka džiaugtis, kad viena valstybė baigia išsinierti iš sovietų kilpos. Bet, antra vertus, reikia apgailestauti, kad ligšiol laisvės nėra atgavusi nei viena kita valstybė, kurią yra paglemžę sovietai. Kaip bebūtų, Austrija gana klusniai tarnavo hitlerinei Vokietijai, tuo tarpu tos tautos, kurios yra pasidariusios Stalino - Hitlerio suokabališkos, vis dar turi nešti sunkų Vokietijos kancleris Adenaueris vokiečių parlamente priminė, kad niekur Hitleris nebuvo taip entuziazingai priimtas, kaip Vienoje. O kaip tik Viena yra pirmoji Centralinės Europos sostinė, kuri išsivaduoja iš bolševikų jungo...

VISAM PASAULY

• JAV jau statosi tretįjį atominį povandeninį laivą. Artimiausioje ateityje suplanuota dar penkių tokių laivų statyba.

• Iš Valstybės išdo sekretoriaus Humprey pareiškimo galima numanyti, kad ateinančiais metais jau bus įmanomas asmeninių pajamų mokesčių sumažinimas.

• Kanadoje, prie Niagaros, stovyklavo apie 10,000 skautų iš daugelio kraštų. Jie Kanadai atvežė daugiau kaip \$1,000,000. Stovykloje buvo 269 susirgimai poison ivy.

• Vakarų Vokietijos ministeris pirmininkas 6 savaites atostogavo Šveicarijos Alpėse. Grįžęs iš atostogų pradėjo pasitarimus su partijų vadais dėl būsimų Maskvos derybų.

• Maskvą ministeris pirmininkas, lydimas 12 patarėjų ir apie 120 įvairių specialistų, išvyksta rugsėjo mėn. 8 d.

• Iš Vakarų Vokietijos pranešama, kad nuo 1948 m., gelbėdamiesi nuo įvairių komunistų persekiojimų, atbėgo virš 2,300,000 Rytinės Vokietijos gyventojų.

• Tarp Izraelio ir Egipto sargybinių Gazos rajone vėl pasikartojo ginkluotos kovos.

neatsisako nuo apginklavimo ir priklausymo Vakarų bloko pakui.

Pagrindinis Maskvos tikslas yra ne tik atitraukti Vokietiją nuo Vakarų, bet pritraukti prie savęs ir padaryti ją didžiausiu satelitu Europoje.

Nebeatsižvelgiant į tai, kaip elgsis Maskva, Vakarų valstybės visai tvirtai nusistatė galų gale atstatyti Vokietiją ir įjungti ją į Atlanto paką.

Adenaueris laimėjo daug: atgavo pilnas suverenumo teises Vak. Vokietijai, atkūrė kariuomenę ir įjungė ją į Atlanto paką ir sudarė dvisilę sutartį su J. A. Valstybėmis.

Nežiūrint visų ankstyvesnių grąsinimų, Maskva nešoko prieš Vakarus, o prieš pat Ženevos konferenciją kreipėsi į Bonną dėl diplomatinių santykių užmezgimo, tuo pačiu ir Vakarų Vokietijos pripažinimo.

Buvo laukta, kad Adenaueris susitvarkęs pas save viduje tuo jau eis į derybas su Maskva. Toji sovietų propozicija visus Vokietijos komunistus nukrėte šiuorpu ir apipylė prakaitu, nes nežinojo ko Maskva siekia. Manė, kad jau artinasi jų viešpatavimo galas. Keletą dienų tylėjo, tik atsipeikėję paskelbė oficialų Maskvos komunikatą.

Rytinės Vokietijos komunistai ne mažiausio noro neturi, kad būtų sujungta Vokietija, nes vykdant laisvus balsavimus, jie aiškiai žino, kad pralaimėtų ir nustotų gerai apmokamų vietų. Nors jie tiki, kad tai būtų pereinamas etapas, Vokietiją sujungus pagal sovietų receptą, atėtyje vėl priverstų prie komunistų laimėjimo.

Užvaldymui Europos, Vokietija yra Maskvai strateginiu raktu, o iš čia prasiskina kelias ir į visą pasaulio užvaldymą.

Didžiausias Europoje, sunkiosios pramonės šaltinis yra Ruhr'o kraštas. Vakarų Vokietijos ginklavinimo potencialas yra didžiausias iš visų valstybių Europos kontinente.

Maskva vokiečius skaito aiškiais priešais, todėl ji ir nenori daleisti Vokietijos problemos išsprendimo be jos dalyvavimo.

Rytų Vokietija turi 18 milijonų gyventojų, o Vakarų 48 mil. Rytų Vokietija yra žemės ūkio, o Vakarų pramonės kraštas. Nors Sov. Sąjunga ir rado daug žaliavų Ryt. Vokietijoj, tame skaičiuje ir uranijaus, bet ir proporcingai gyventojų skaičiui neišspaus to, ką gali lengvai Vak. Vokietija. Vak. Vokietijos metinė plieno gamybos produkcija siekia 20 milijonų tonų, Rytinės tik 2 milijonai.

Kremlius įsitikinęs, kad grąsinimai neatnešės naudos, radikalai pakeitė savo taktiką, netik nebegrąšina, bet sako — mylėkimės!... Pradėjo ruošti plėkšius užsienio diplomatams, vašinti kuom tik įgalėdami, nebeerzina Vakarų, bet savo supuoklėmis liuliuoja iki užmigdyto.

Eisenhoweris, Edenas ir Faure Ženevon vyko optimistiškai nusiteikę, įsitikinę, kad dabar jau Maskvos patys viešpačiai imsis spręsti visus ginčytinus klausimus rimtai ir kad bolševikai bus linkę priimti Vakarų propozicijas.

Dr. Adenaueris, prityręs politikas, negalėjo paslėpti savo susirūpinimo, stebint pasikeitimą nuomonių ir nuotakių, kurios užėjo ant Vakarų, sovietikų migdinančių supuoklių.

Be jokių sunkumų, sovietų delegacijai pasisekė išaiškinti Vakarams, kad pirmiausia reikia išspręsti bendrus klausimus, liečiančius visą pasaulį. Keturių didžiųjų valstybių susitarinimas sudarys tvirtus pamatus visokiems kitokiems problemoms išspręsti.

Pirmoji bolševikų propozicija — susilaikyti nuo lenktynių ginklavinimo, ypač atomo srityje, o paskui — paruošti bendrą Europos nepuolimo paką. Tada Vokietijos problema duosis puikiai išsprendžiama paminėtų problemų rėmuose.

(Perkelta į 8 psl.)

Waterburio miestą, kur yra judri lietuvių kolonija, musiaubė audra ir potvinis. Virš 2500 žmonių liko be pastogės.

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIUS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: HEnderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 8th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-Jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: HEnderson 1-6344. Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Įregistruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 2 d. įstatymą. Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Šia savaitę...

Balys Gaidžiūnas

Mūsų tūli kalbėtojai, didesnių švenčių ar minėjimų metu, mus nevengia dabar graudenti partizanų vardu. Tų partizanų, kurie mirė ar miršta lietuvišką reikalą pačioje Lietuvoje gindami.

Iš šalies žiūrint, toks partizano pareigos priminimas, lyg ir savoje vietoje ir aktualus. Visa bėda tik ta, kad apie partizanus dabar daugiausia kalba tie, kurie pačioje Lietuvoje būdami, kada pavergėjai (ir rusai ir vokiečiai) mus spaudė, tos partizanijos dvasios arba nė kiek neparodė, arba ties svetimu priepaspaudos batu bandė ant kelių vaikščioti.

Vienas mano bičiulis, kuriam tokios nepartizanijos dvasios kalbėtojų prakalbos apie partizanus tikrai įkyrėjo, mums rašo:

"Tegul tie dabar taip drąsūs vyrai, gyvendami už tūkstančių mylių nuo Tėvynės vargo, nemini be reikalo to švento vardo. Ak, kaip jiems dabar lengva būti partizanais, o kaip tada buvo sunku būti eiliniams kietais lietuviams".

Kalbant apie tūlus tokius kalbėtojus, lygiagrečiai prisimena ir tie dabar Lietuvos laisvintojai, kurie beveik visą amžių su komunistuojančiais pradraugavo, su jais dirbo, Lietuvą juodino, o dabar, į kokią atsakingą sekretoriaus kėdę įsėdė, mus moko Lietuvai dirbti.

Ar nepanašu tiems kalbėtojams, kurie be reikalo mini tą mums šventą vardą ir tuo pačiu jį nuvertina?

Iš Waterburio, kur skaudė potvynio nelaimė palietė daugelį lietuvių, gavome pranešimą, kad eilė senų mūsų skaitytojų, negavo praėjusios savaitės Dirvos.

Dirva, kaip ir kiekvieną savaitę, į Waterburį buvo laiku išsiųsta. Jei kas negavote, rašykite mums, papildomai siųsime.

Bet ne dėl to čia apie Waterburį norisi kelių žodžių pasakyti. Reikalas daug svarbesnis.

Skačiau apie Waterburio lietuvių nelaimę įvairiuose laikraščiuose. Ką gi, ten nupasakota nelaimės įvykiai, paminėti žuvę, išreikštas bendras liūdesys. Bet niekur neteko skaityti, kad lietuviams skaudžiai nukentėjus, lietuviai turi į talką ateitį ir to

baisaus potvynio padarinius padėti užlyginti.

Ar apie tai nevertėtų pagalvoti mūsų Bendruomenei, ar nevertėtų pagalvoti ir kitoms organizacijoms?

Siandien dėl gamtos nelaimių nukentėjo Waterburio ir kitų artimų kolonijų lietuviai, ryt gali skaudžiai nukentėti kiti. Jei esam organizuoti ir solidarūs — atsiminkime kitų nelaimės ir bendrai padėkime iš jų išeiti. Reikia tik nedelsti.

Naujienose jau antrą kartą kartojama, kad ALT sekretoriui mano padarytos pastabos dėl jo pavėluoto informavimo ALT reikalais kitų laikraščių, esančių neteisingos. Jis dar labiau įtūžo ant Tėviškės žiburių redakcijos, kam ir jos tokiu informavimu nepatenkintos.

Bet iš pastarojo Naujienų aiškinimo (1955. 8. 27) aiškėja, kad Naujienos su Draugu susitaria kurią dieną kurią svarbesnę žinią paskelbti. Kiti laikraščiai jiems nesvarbu, nes rečiau išleina.

P. Grigaičiui taip pat dar kartą primename, kad ne mes dėl to pradėjome kalbėti. Pats P. Grigaitis išsiskyrė paaiškinimą ir jį gavo tokį, kokio pelnė. O kad abu broliukai iš ALT tik savo laikraščius teproteguoja — apie tai ir be paaiškinimo visi žino.

BEST WISHES
To Our Many Friends

M. O. MATTLIN

SPINET PIANOS

OF DISTINCTION

Easy Terms can be Arranged

2027 EUCLID AVENUE

PR 1-7633

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

AURORA RESTAURANT

Famous for Steaks, Lobster, Spaghetti, Ravioli, Excellent
WE CATER TO WEDDINGS & SHOWERS

11316 EUCLID AVENUE

RA 1-1010

Greetings and Best Wishes To Our Friends & Patrons

VARGO BROTHERS SUNOCO SERVICE STATION
WHERE WE GIVE YOU THE BEST IN SERVICE
6947 St. Clair Avenue EN 1-9832

KAS ir KUR

• Trečioji Kanados lietuvių diena įvyksta rugsėjo mėn. 3-5 dienomis Montrealyje. Išskilmėse bus prisiminta 50 metų sukaktis kai lietuviai pradėjo imigruoti į Kanadą.

• Dail. V. Petravičius, A. Valeška, A. Tamošaitis, L. Vilimas, A. Dargis, V. Vizgirda, J. Bakis ir T. Valius rugpjūčio mėn. 6-7 dienomis posėdžiavo Toronto. Jie atstovavo Lietuvių Dailės Institutą. Išrinko naują valdybą iš T. Valiaus, A. Valeškos, J. Bakio, P. Augiaus ir V. Petravičiaus.

• Laikraštinkas Vyt. Alseika rugsėjo mėn. 7 d. vėl išvyksta į Vokietiją dirbti VLIKo Informacinę Tarnybą.

• Dirvos 40 m. sukakties meninę programą atliks Metropolitan operos solistas Algirdas Brazis ir Aldona Stempuzienė.

• Pavergtoje Lietuvoje komunistai įsteigė jų mirusio garbinotojo Petro Cvirkos muziejų. To muziejaus direktoriumi esąs K. Vairas-Račkauskas.

• Lietuvoje miręs Povilas Pakarklis esąs sirgęs skilvio vėžio liga. Nuo tos ligos ir miręs.

• Dail. A. Varnas šią vasarą praleido Pr. Lapienės vasarvietėje Stony Brook. Artėjant rudenii vėl grįžo į Chicagoą.

• Dr. V. Paprockas, populiarius gydytojas New Yorko lietuvių ir amerikiečių tarpe, tapo stambiausiu New Yorko skautų ir skautų rėmėjas, paaukoduomas jų reikalams 100 dol.

• Santariečių suvažiavimo metu rugsėjo 10 d. Tabor Farm įvyksnų lietuvišką darbą jis pariamą.

meno vakaras, gi kasdien bus rengiami laukai.

• Lietuvių Studentų Santaros suvažiavimo iškilmingame uždaryme Tabor Farmoje dalyvaus ir jį sveikins Lietuvos Konsulas Chicagoje dr. P. Daužvardis ir Santaros Garbės Nariai p. A. Devenienė ir p. J. Bačiūnas.

CHICAGO

DR. A. RUDOKO KABINETAS
NOUSAVAM NAME

Dr. A. Rudokas, optometristas, ateivio lietuvių sūnus, gimęs, užaugęs ir mokslus baigęs Amerikoje, gražiai kalba lietuviškai, įsigijo nuosavą namą 4455 So. California Ave., Chicagoje, kuriame gražiai įrengė akims tikrinti bei akinams pri- taikyti modernišką kabinetą.

Nors dr. A. Rudokas ir labai užimtas savo profesijos darbais, nes dažnai gilinasi savojo profesijoje, tačiau visuomet suranda laiko ir galimybių pašvesti visuomeninei veiklai.

Jis aktyviai dalyvauja lietuviškose organizacijose, jas materialiniai ir moraliniai remia. Ypač jam daugiau prie širdies jaunimo organizacijos. Jaunesniosios kartos lietuvių organizacija "Jaunoji Lietuva", kuri jau daugelį metų Chicagoje gražiai gyvuoja, yra didelis nuopelnas dr. Rudoko.

Jis daugelį metų buvo Amerikos L. T. Sąjungos Chicago skyriaus išdėininku. Eilę metų dirbo A. L. Tarybos Chicago skyriuje. Taip pat ir Balfo veikloje aktyvus. Jis nesigaili aukų ir lietuviškai mokyklai. Kiekvieną kilometrą lietuvišką darbą jis pariamą.

Istaiga, kuri siūnia paketus į Europą. Mes garantuotai paketus pasiūnčiame ir į Lietuvą, Latviją, Ukrainą, Lenkiją.

SENA FIRMA, SENAS BIZNIS

J. Kamienski
JANIQUE TRADING CO.

1029 FAIRFIELD AVE.

prie West 11 St.

Cleveland 13, Ohio

Visi kaštai apmokami čia. Jūsų artimieji, gaudami siuntinį, nieko nemokės.

Rašykite, aplankykit ar šaukit telefonu CH 1-5547.

Visų rūšių paketus galite apžiūrėti mūsų ofise.

Atidaryta kiekvieną dieną nuo 12 val. iki 8 val. vakaro.

Taip pat ir šeštadieniais.

(35)

BALSUOK UŽ

George Zimmerman

CANDIDATE FOR

JUDGE

OF THE MUNICIPAL COURT

TURI PUIKIAUSIĄ PASIRUOŠIMĄ GERAI

ATLIKTI TEISEJO PAREIGAS

Išrinkit GEORGE ZIMMERMAN teisėju

RINKIMAI ANTRADIENI,

SPALIO MĖN. 8 D., 1955

6 metų darbo pradžia sausio mėn. 4 d., 1956 m.

Būdamas dideliu tolerantu gerbia ir kitų įsitikinimų. Baisiai nemėgsta suktumo, netiesos ir apgavysčių.

Tad šia proga linkime Dr. A. Rudokui su poniu nuosavame name geriausios sėkmės.

"Kaimynas"

DETROIT

DETROITO LIETUVIŲ
PARENGIMŲ KALENDORIUS

L. B. Detroito apylinkės valdyba praneša, kad pasitraukus p. V. Urbanui iš L. B. Detroito apylinkės parengimų kalendoriaus vedimo pareigų, tolimesnis jo tvarkymas pavedamas valdybos nariui Albertui Misiūnui.

Visas Detroito lietuvių organizacijas prašome savo parengimus registruoti pas A. Misiūną, gyv. 1985 Scotten Ave., Detroit 9, Mich., tel. TA 5-0303. Telefonu prašome skambinti po 7 val. vak.

STAMFORD

VILIAUS BRAŽENO
PASIRODYMAI

Lietuvio tenoro Viliaus Braženo vardas nėra svetimas ir Stamford, Conn., amerikiečių publikai. Iš pastarųjų jo pasirodymų platesnei visuomenei paminėtinas Board of Adult Education koncertas Burdick J. High School Auditorijoje ir Stamford Italų Klubų "Ill' Circolo" muzikinėje popietėje, kur V. Braženas dainavo amerikiečių, italų ir lietuvių kompozitorių kūrinius originaliose kalbose, akompanuojant kompozitoriui-pianistui Mr. Alan Bucher.

Rugpjūčio mėn. 29 d. Vilius Braženas dainavo Miesto Parke plačiąjai Stamfordo visuomenei, pritiriamas simfoninio orkestro. Dirigavo Lawrence Smith.

Greetings and Best Wishes

NELSON'S

Family Style Restaurant

Private Parties — Banquets

Wedding Anniversaries

Open Daily—5 P.M.

Sundays 12 to 7 P.M.

Closed Mondays

1422 ADDISON ROAD

EX 1-4000

BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

For a Pleasant Holiday

FINN'S
SERVICE STATION

HAUL IT AWAY WITH A

FINN TRAILER

10635 ST. CLAIR AVE.

Liberty 1-9775

Geriausios sveikinimai ir linkėjimai visiems lietuviams

FRANCES P. BOLTON

CONGRESSMAN

22nd District

GREETINGS and BEST WISHES

Wm. H. BROWN REALTORS

17591 BROADWAY

MAPLE HEIGHTS

MO 2-1400

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

MONACO'S RESTAURANT

1118 Chester Avenue

CH 1-1332

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

ROBERTS — GORDON GAS FIRED
HEATING EQUIPMENT

RAY E. LANDERS

N. B. C. BUILDING

Superior 1-9322

GREETINGS and BEST WISHES

from

METAL EQUIPMENT CO.

2032 WEST 105th ST.

AT. 1-8415

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

ST. CLAIR BUILDERS & SUPPLY CO.

BUILDERS SUPPLIES—BRICK—CEMENT—LIME

20020 ST. CLAIR AVE.

KE 1-6000

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

For a Pleasant Holiday

STREKAL REALTY CO.

405 East 200th Street

IV 1-1100

Lietuviškoji mokykla

MOK. VLADAS PAUZA

Gyvenant svetur įvairios įtakos skverbte skverbiasi į mūsų gyvenimą, žalodamos kalbą, papročius ir būdą. Lietuvių bei naikinanti banga kaskart labiau pagausina netik jaunomene, bet ir suaugusius. Visa to pagrindas, mano galvojimu, yra stoka tautinio sąmoningumo ir savigarbos.

Niekados pavergta lietuvių tauta nebuvo taip žiauriai naikinama kaip šiandieną. Todėl gyvenantieji laisvėje privalome viską daryti, kad kuo ilgiausiai išliktume dvasia ir darbais ištikimi savo tautos nariais. Vieną didžiausią reikšmę turime skirti jaunomenei, jos auklėjimui ir mokymui tautinėje dvasioje. Kitaip visos mūsų pastangos nueis niekais ir maža ką pagelbės tautai iškovota laisvė, jeigu nebus, kas galės pavaduoti vyresniuosius ir vykdyti jų darbus.

Be giliai tautiniai susipratęsios lietuviškos šeimos vieną didžiausią vaidmenį jaunomėnės auklėjime vaidina lietuviškoji mokykla, kur, suteikiant daugiau žinių apie Lietuvą, kalbą ir kraštą, jaunieji auga ir bręsta lietuviškoje dvasioje. Dėl to svarbu daugiau turėti savų mokyklų ir jas išlaikyti reikiama mokslo ir auklėjimo lygyje. Tokiu būdu daugiau pagelbėtų suturtėti jaunąsias kartas nuo greito riedėjimo nutautėjimui.

Lietuviškoji mokykla, kuri sudaro stipriausią tautiškumo tvirtovę ir teikia beveik vienintelį tautinio išlaikymo laidą, negali svariau reikštis be visuomenės ir organizacijų moralinės ir materialinės pagalbos, nuosavų patalpų, gero mokytojų personalo ir mokslo priemonių.

Visuomenė, išskyrus tėvus,

kurių vaikai mokosi, neparodo reikiamo supratimo ir rūpestingumo lietuviškajai mokyklai.

Nemaža galvoja, kad mokykla privalu rūpintis tiems, kurie vaikus leidžia mokytis. Paziūra yra neteisinga, nes mokyklą, kaip lietuviškumo židinį, visi turime palaikyti, kad kuo ilgiausiai galėtų išsilaikyti, ir sėkmingiausiai dirbti.

Mūsų organizacijos neturėtų nuolat būti lietuviškos mokyklos. Kiekviena jų galėtų palaikyti netik moraliniai, bet ir materialiniai. Mūsų mokykloms kaip tik yra reikalinga materialinė pagalba. Žinokime, kad bendruomenės darbo, mokytojų pasiaukojimo yra permaža išlaikyti mokyklą.

Didelę reikšmę turi ir patalpos, kur mokytojai ir mokiniai, niekieno nevaržomi, galėtų mokytis ir mokytis. Ligi šiol dauguma mūsų mokyklų glaudžiasi prie parapijų, kur mažiau ar daugiau priklauso nuo klebonų malonės. Gera, kai viskas yra tvarkoje. Tačiau, jeigu kartais klebonas pareikštų nepasitenkinimą mokyklina tvarka arba vienu kitu mokytoju, mokykla gali patekti labai keblion padėtin. Be to, kaip paprastai, gali būti visa eilė ir kitų nesupratimų. Dėl to nieko nėra geresnio už savas patalpas, kur galima dirbti nepriklausomai nuo pašalinių asmenų. Vietovės, kurios ruošiasi įsigyti namus, pirmoje vietoje turėtų įrengti geras patalpas lietuviškai mokyklai.

Vienas svarbiausių mokyklos pagrindų yra mokytojai, kurie moko ir auklėja mokinius. Dėl to svarbu sudaryti gerų ir prityusių mokytojų personalą, kurie

pajėgtų ir sugebėtų vaikuose iškiepti ir palaikyti lietuvišką dvasią, meilę savo tėvynei, pagarbą gimtajai kalbai. Nusikalstama skaudžiai savo tautai, kai kviečiant asmenis mokytojauti, vadovaujamas, kaip kad Detroite, religija, partija arba neišmanėlių intrigomis. Asmenys, kurie taip elgiasi, nebeturėtų būti bendruomenės valdyboje, nes jie, taip elgdami, mokyklą skurdina, o ne ugdą.

Neturtinga lietuviška mokykla yra ir mokslo priemonėmis. Būtų gera, kad Vyrtausioji švietimo Valdyba pasirūpintų mokyklų programa ir vadovėliais dirbti šių dienų sąlygose. Džiugu, kad jau šiais mokslo metais turėsime A. Rinkūno Kregždutės tris dalis, tačiau pasigendama lietuvių literatūros vadovėlio, tinkamos gramatikos ir kita.

Būtų gera ir naudinga, kad V. S. Valdyba rūpintųsi mokytojų personalu, o vietos Bendruomenės skyrius tik materialiniu mokyklos išlaikymu.

Pastaciaus lietuviška mokykla ant tvirto pagrindo, galima laukti iš jos ir reikiamų darbo vaisių, kurių ligi šiol vis pasigendama.

OMAHA, NEBR.

VIENERIŲ METŲ BALANSAS

Pastatyta "Lapės sąžinė" yra šeštasis vienerių metų bėgyje rež. G. Veličkai režisuojant pa-

statytas scenos veikalas Omaha-je. Šis veikalas, kaip praeitame numery minėjau, buvo pastatytas rugpjūčio mėn. 6 d., o pirmasis jo režisuotas veikalas ("Žiedas, kurio ieško pasaulis") buvo pastatytas Omahoje 1954. VII. 31. Taigi, šių metinių progų ir dera pasidžiaugti rež. G. Veličkos našiu darbu ir dideliu indėliu Omahos lietuvių kultūriname veikime.

Rež. G. Velička iš Chicago į Omahą atvyko 1954 m. pavasarį. Jis čia atvyko iškviestas Omahos Šimtmečio Minėjimo Lietuviams Atstovauti Komiteto. Mat, 1954 m. Omahos miestas šventė 100 metų sukaktį. Omahos lietuvių norėdami šimtmečio minėjime tarpe kitų tautybių įspūdingiau pasirodyti ir išsikviestę į Omahą rež. G. Veličką, kad jis lietuvių pasirodymui vadovautų.

Lietuvių pasirodymui rež. G. Velička sukūrė specialų dainų ir tautinių šokių montažą ("Žiedas, kurio ieško pasaulis") lietuvių kalbos nesuprantančiai publikai. Čia daug dainų, šokių ir veiksmo, o vaidintojų dialogai labai trumpučiai, kurie vaidinimo metu verčiami į anglų kalbą ir per mikrofoną perduodami publikai. Šis lietuvių pasirodymas amerikiečių spaudos ir radijo buvo labai gerai įvertintas ir išgirtas.

Sakoma, jog bendras darbas ir bendri rūpesčiai žmones suartina: vieni su kitais susigyvena ir vieni kitus pamėgsta. Taip atsitiko ir su rež. G. Velička. Jis be dirbdamas keletą mėnesių su

Omahos lietuviams vaidintojais juos pamėgo ir, Omahos lietuvių džiaugsmui rež. G. Velička paliko gyventi Omahoje, nors misiją, kuriai buvo iškviestas, jau buvo atlikęs. Ir paliko jis Omahoje gyventi ne tuščiai.

Štai, jau švęsdami pernai rugšėjo mėnesyje Tautos šventę — gerimės jo pastatyta "Sienapiute". Sutikdami šiuos 1955 Naujus Metus — matėme paties režisieriaus sukurta satyrinį veikaliuką "Skylės BALFO lopuose".

Minint š. m. Vasario 16-tąją vėl matome paties režisieriaus parašytą giliai patriotinį scenos vaizdelį "Lėk, mano sakalėl". Š. m. gegužės mėn. rež. G. Velička parodo mums K. Binkio

"Atžalyną ir, kaip minėjau, rugpjūčio 6 d. — Alės Rūtos "Lapės sąžinė". Tai ir yra vienerių metų bėgyje 6 scenos veikalai.

Šia proga norėčiau pastebėti, jog rež. G. Velička ar tik nebus pats darbščiausias režisierius lietuviškoje išeivijoje. Kad kuris kitas režisierius metų bėgyje būtų pastatęs šešis scenos veikalus, man iki šiol lietuviškoje spaudoje skaityti neteko.

Baigiant norėčiau palinkėti rež. G. Veličkai, dainų ir tautinių šokių vadovams, dekoratoriui, visiems vaidintojams ir scenos techniškių įrengimų talkininkams likti tokiais darbščiais ir kūrybingais ir ateityje.

J. P.

Yeager FOR BRAKES

WHEEL ALIGNING on all cars BY EXPERTS WHO REALLY KNOW HOW

Raybestos

TIME PAYMENTS SPECIALISTS SINCE 1920

6615 CARNEGIE PHONE HE. 2-2455

DIRVA

LAUKIA

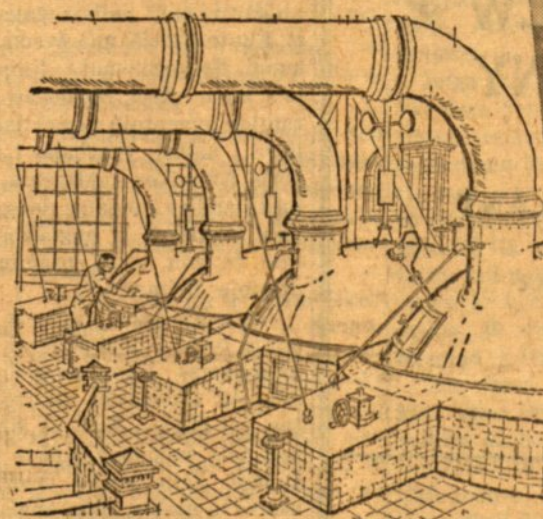
JOSŲ TALKOSI

geram skoniui

YRA LABAI GERA PRIEŽASTIS

Stroh's yra Amerikos vienintelis ugnimi gamintas alus!

Žmonės klausia "Kodėl Stroh's turi tokį puikų skirtingą skonį?" Atsakymas yra lengvas, Stroh's yra vienintelis Amerikos alus gamintas virš atviros ugnies... vienintelis Amerikos alus gamintas 2000 laips. ugnimi. Pamėginkit Stroh's šiandien ir atraskit puikų ugnimi gaminto alaus skurtumą.

Jums patiks

Stroh's

jis yra šviesesnis!

Dabar už vietines kainas

Geriausio sveikinimai ir linkėjimai

visiems lietuviams

DON McCULLAGH CHEVROLET CO.

Clevelando naujausias Chevroleto pardavėjas

1258 East 105th St.

Cedar 1-7060

NAUJAS OLDSMOBILE?

Norėtumėt vieną turėti?

NORITE GERO PATARNAVIMO

ir

LAISVO SUSITARIMO?

Ateikit pas Alex KUNEVIČIUS

MICHAEL OLDSMOBILE CO.

10640 St. Clair Ave.

MU 1-7000

Atidara pirmad.-trečiad.-penktad. vakarais. Šeštadienį po pietų.

Dr. JONAS ŠLIŪPAS

B. R.

2. UZ JŲŲ MARIŲ...

Lietuvių anuomet Amerikoje būta jau gana apsciai. Didžiumą jų sudarė sveikčiausia tautos dalis — jaunimas, palikęs tėvyne, besigalbedamas nuo caro rekrūtų, valdžios persekiojimų ir nuolat sunkejančių gyvenimo sąlygų Lietuvoje, ir plaukęs už jūrų marių prieglaudą ir laimės ieškoti.

Ir taip kasmet lietuvių būrys Amerikoje smarkiai gausėjo. Jonui Šliūpai ten atvykus, lietuvių jau buvo keliasdešimt tūkstančių, bet lietuviškumo dvasia juose buvo visiškai apsnūdusi, tautinė sąmonė vos vos gyva. Svetimos įtakos, daugiausia lenkiškoji, skverbėsi į lietuvių tarpą.

Mūsų tautiečiams stigo savų inteligentų, savos spaudos, susipratusių, lietuviškai galvojančių kunigų, kurie organizuotų grynai tautiškias parapijas, gimtąją tėvų kalbą saktų pamokslus. Todėl lietuviai savo tikybines apeigas atlikinėdavo lenkų katalikų bažnyčiose ir, kaip ir Lietuvoje, pamažu sunlekdavo. Dr. K. Grinius straipsnyje apie Dr. J. Šliūpą pastebi, jog daugelis tenyškųjų lietuvių težiūjo, kad jie yra katalikai, bet kad jie yra taip pat lietuviai — apie tai net negalvoję. Save dažniausia jie net vadindavę

"paliokais", o savo tėvyne — "polščiumi".

Taigi, Amerikoje J. Šliūpas randa sau plačią veikimo dirvą. Lietuviškoji spauda, galima sakyti, leido čia dar tik pirmuosius daigus. Vos dešimt metų prieš Šliūpo atvykimą, 1874 m., buvo pasirodęs pirmasis lietuviškas spausdiny — Mykolo Tvarausko angliškai lietuviškas ir lietuviškai angliškais žodynas, rašo Mykolaitis-Putinas "Lietuvių literatūros istorijos" I d. Tais pačiais metais Tvarauskas bandęs išleisti ir laikraštį, bet dėl nepakankamo prenumeratorių skaičiaus tą sumanymą turėjęs atidėti vėlesniam laikui. Ir tik 1879 m. minėtasis Tvarauskas pajėgęs išspausdinti "Gazeta Lietuviška". Apie šitą "gazetą" ir jo redaktorių-leidėją plačiai rašo Jonas Šliūpas "Aušroj", 1 nr. 1885 m., gromatose iš Amerikos. Esą Tvarauskas emigravęs į Ameriką po 1863 m. sukilimo ir sakosi esąs "czystas lenkas, bet tarp lietuvininkų užaugęs", išmokęs jų kalbos ir pamilęs juos — tad dabar dėl jų "procevojas" ir "procevoiti nenustosias". Nors ir menko išsilavinimo, bet būdamas karštas patriotas su "tradicinėmis lenkiškai bajoriškoms pažiūromis į lenkų lietuvių amžiną giminystę ir vienybę", savo leidžiamoj gazetoj pats pri-

sipažįsta "noris lietuvių sulenkinti".

Šioji gazeta, J. Šliūpo žodžiais, davusi "nekritiškų istorinių žinių apie lietuvių ir lenkus, menkų šventos ir pasaulinės istorijos rašinėlių, straipsnelių, apie religijos dalykus ("apie biblijušus"...), lenkišku mesianizmu nudažytų sapnų ir pranasysčių a la "Praractvos karalienės Mikaldos". Tai tokiu dvasiniu penu buvo maitinama to meto Amerikos lietuvių visuomenė. Bet 1880 m. ir ši gazeta, vienintelė lietuvių kalba, neradusi skaitytojų pritarimo, pasirodžius 16-tajam jos nr., sustojo ežusi...

Su J. Šliūpu Amerikoje prasideda lietuvių tautinis renesansas. J. Šliūpo gyvenimo Amerikoje tikslas, jo paties žodžiais, "buvo pažinti savo tautos nupuolimo priežastis: iš kur kilo ekonominis vargas, dvasinė tamsybė, religinės neapykantos bei apakimas, ir galiausiai politiskai Lietuvos susmukimas ir nigrimzdimas. Na, ir rašiau daug, ne literato vardui įsigyti ir ne polihistoru būdamas, nors tokiu būti aplinkybės vertė, bet kad mano raštų skaitytojai labiau pamylėtų tėvyne, pažintų savo tautos praeitį ir išvengtų nemalonių klaidų, besirdami į nežinomą ateitį".

Ne iš karto tačiau J. Šliūpai viskas sekmingai klostosi. Ir čia jį lydi kieta kova dėl rytojaus. Neturėdamas pinigų ir nemokėdamas jokio amato nei anglų kalbos, jis priverstas pradžioje stoti darbininku vienoje farmoje. Nepratęs prie sunkaus darbo, ilgai neištveręs ir, mėnesį padirbėjęs, puslėtomis

ir žaidžotomis rankomis persikelia gyventi į New Yorką, kur jo laukia darbo kalnai. Ir jis visu jaunatvišku įkarščiu ima energingai veikti, siekdamas užsibrėžto tikslo.

Susipažinęs su minėtos "Lietuviškos Gazetos" leidėju Tvarausku, jis sutaria su juo drauge leisti ir redaguoti laikraštėlį "Unija". Tik jų "sąjunga" neilgai tetveria: dėl atsiradusių tarp leidėjų nuomonių skirtumo, "Unija", ežusi apie metus laiko, sustoja. Tik "Unijos" subyrėjimas Šliūpai brangiai atsina: pasitraukdamas iš spaustuvės, jis praranda visas savo joje įdėtąs santaupas.

Tais laikais Šliūpas savo laisvamaniškoms pažiūromis ir prakalbomis jau buvo išgarsėjęs savo tautiečių tarpe. Jų padėdamas, jis įsigyja spaustuvę, kurioje 1885 m. pradeda leisti laikraštį, pavadinęs jį "Lietuviškuoju Balsu". Didelio pasiaukojimo ir daug sunkaus triūso reikalauja šio laikraščio leidimas. Šliūpas ne tik jį tvarko ir rašo jam straipsnius, bet ir pats atlieka "juodąjį darbą" — renka raides, spausdina ir platina...

To laikraščio programą pats J. Šliūpas vėliau charakterizuoja savo knygoje "Lietuviškieji Rašta ir Raštininkai". Didelė dalis "Lietuviškajame Balse" spausdinamos medžiagos buvo skirta kovai su lenkais dėl lietuvių. Dėl to lenkų spaudoje, rašo Šliūpas minėtoje knygoje, jis tapęs "iškeiktas kaip pirmas lenkų tautos priešinys už tai, kad daręs separatizmą tarp lietuvių ir lenkų, kokių būdu ketvirtas Lenkijos išdraskymas vyktas". Be to, savo laikraščio skiltyje J. Šliūpas

vedė kovą su kunigais dėl lietuvių bei laisvamanybės. "Idant išlukštinti naikinimą lietuvių per kunigiją mūsų", Šliūpas parašė "Krikščionybės ir Lietuva", raštą, kur tarpe žmonių daug komentarų sukeldino".

Kartu su tuo skelbė kovą kapitalui bei kelė klausimus darbininkų būviui pagerinti. Apie tai Šliūpas sako: "Su tuomi mieriu patalpintiion raštai, "Likimas žmogaus ant žemės", "Iš draugijinės ūkės" ir t.t., kurie darbo žmonėms parodė, iš kur paeina turtas, kaip tas turtas neteisingai pasklaidomas tampa, ir kad per tokį draugijiską neteisingumą dygsta vargai ir bėda dėl vieno, o begaliniai turtai ir lobiai dėl menko skaitliaus didikų".

Pagaliau ir "moksas nebuvo pamirštas, kaip rodo istoriška apžvalga L. Balse gamtos mokslų, ir daugelis kitų raštų patilpo ten dėl paplatinimo lauko matymo lietuvių. Ir dėl lietuvių rašliavos, jug istorijos medega L. Balsas rūpino, pagal savo išgalę", rašoma ten pat.

Šliūpo "Lietuviškasis Balsas" Amerikos lietuvių švietime suvaidino didelį vaidmenį. Svarbiausia to laikraščio reikšmė, jo redaktoriaus žodžiais, buvo ta, kad jis "išdirbo naują idealą dėl lietuvių, beje tvirti lietuvišką tautišką kultūrą ant papėdės darbingumo ir teisingumo padalinimo vaisių darbo, taipgi apšvietimo. Darbininkiškoji Lietuva, ant papėdės moksliškosios šviesos pabudavota, gali viena tikrai įstengti suteikti laisvę sanariams lietuvių tautos".

(B. d.)

For a Pleasant Holiday
GREETINGS and BEST WISHES

CLEVELAND AMBULANCE SERVICE, INC.

Remember the Maroon and Cream Colored Cars
with the Men in White

Called and Recommended by Cleveland's Leading
Physicians and Surgeons
ENdicott 1-0770

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Many Friends
For a Pleasant Holiday

HODELL CHAIN DIVISON. NATIONAL SCREW & MFG. COMPANY

MAIN OFFICE AND PLANT

2440 East 75th Street

EN 1-2650

GREETINGS and BEST WISHES
For a Pleasant Holiday

PORTAGE MARKETS

7040 Wade Park Ave.	ENdicott 1-0144
7018 Superior Ave.	ENdicott 1-2075
8702 Hough Avenue	RAndolph 1-2777
1407 Hayden Avenue	MULberry 1-8550
18245 Euclid Avenue	IVanhoe 1-9700

BEST WISHES

To All the Lithuanian People

CONCRETE PIPE CO., OF OHIO

OLD MILES ROAD

LO 1-5367

GREETINGS and BEST WISHES
AMALGAMATED ASS'N. OF
ST. & E. RY.

Harry Lang — Secretary

740 SUPERIOR AVENUE, W.

Kurios kilmės filosofas Imanuelis Kantas?

ŠKOTŲ, VOKIEČIŲ, KURŠIŲ AR LIETUVIŲ?

Idomu pažymėti Mortenseno tvirtinimą, kad filosofas Imanuelis Kantas nebuvo škotų kilmės, kad visi tyrinėjamai ton kryptin neveda, kad Kantas nebuvo reformatų tikybos, kaip pas škotus įprasta, bet liuteronų, ir kad visi filosofo aiškinimai apie jo šotišką kilmę esą klaidingi.

Atrodo, kad Kanto aiškinimas apie jo šotišką kilmę yra gryna mistifikacija, padaryta tam tikrais sumetimais.

Škotijoje nėra pavardžių, kurios turėtų panašumą į Kanto pavardę. Artimiausios šotiškos pavardės yra: Kana, McKanna, McCann, McKane, McKanday ir McKenna. Turbūt niekas iš skaitytųjų nesutiks su filosofo tvirtinimu, kad iš šitų šotiškų pavardžių galėjo susidaryti Kanto pavardė.

Bet mes turime anglišką grafystę Kent, pietų rytų Anglijoje, ir didelį skaičių pavardžių Kent, kurios tikrai panašios į filosofo pavardę Kant.

Išeinant iš Didžiosios Britanijos istorinio išsivystymo, jos plačių kraštų užvaldymo užjūriuose, atrodo nesąmonė galvoti, kad koks tai škotas arba ir net anglas, būtų įmigravęs į Klaipėdą ir iš ten atsidiūręs Kantvainiuose ūkininkauti, kaip galima pagalvoti iš Kanto pareiškimo švedų vyskupui Soederblomui. Kaip tik tuo laiku visas Didžiosios Britanijos gyventojų perteklius keliavo į užjūrį, ypač į šiaurinės Amerikos kontinentą, kur mes šiandien randame daug daugiau šotiškos ir angliškos kilmės žmonių, negu pačioje Didžiojoje Britanijoje.

Jeigu Klaipėdoje arba ir Prūsijoje tuose laikuose tikrai buvo užtikamas Kent pavarde asmuo, jis tikriausiai nebuvo škotas, bet anglas. Mes juk žinome, kad tais laikais Klaipėda pasižymėjo kaip miško medžiagos eksporto uostas. Šitie anglai buvo ir liko pirkliais, gyveno ten, kur biznis reikalavo. Ir reikalui pasibaigus dingdavo iš kur buvo atėję. Be to, mes iš savo pačių patyrimo galime pasakyti, kaip sunkiai anglai aklimatizuojo kity tautų tarpe ir kaip nenoriai jie susigiminiuoja su svetimtaučiais.

Kyla klausimas, kodėl Kantas suteikė netikras žinias apie savo kilmę. Tą klausimą aiškinant reikia pasakyti: Kanto asmuo iškilo Karaliaučiaus universiteto mokslo srityje kaip meteoras. Buvo atėjęs iš mažai arba visai nežinomos šeimos, be moksliškų tradicijų, kadangi liko nevedęs, dingo iš akiračio. Kiek mums iš jo gyvenimo žinoma, jis buvo didelis atsiskyrėlis, vengė žmonių, turėjo mažai draugų, nekalbėjo apie savo gimines. Ir ką apie jas kalbėti, jeigu jo tėvsa ir senelis buvo balnininkai. Atrodo, kad jais tuose laikuose nebuvo kuo girtis.

Vėliau Kanto giminė, gyven-dama Klaipėdoje ir Karaliaučiuje, matomai nebuvo tiek susigermanizavusi, kad filosofas ją pavadintų vokiečių kilmės. Lietuvių kilmės jis irgi matomai nenorėjo prisipažinti, nes iš vienos pusės jis nuo jos buvo atitoles, o iš kitos pusės — lietuviai buvo Prūsijos Ordino pavergti, kuriems buvo taikomas specialus režimas. Tas pats galiojo ir senprūsams, norint išvesti savo kilmę iš jų. Taip pat Kanto šeima nebuvo kilusi iš senprusių apgyventų kraštų, bet iš Mažosios Lietuvos, kur tą kraštą Prūsijos karalystės administracija vadino: Litauen. Ir Didžioji Lietuva kartu su Lenkija pergyveno didelę krizę.

Gal ir iš asociacijos, kadangi viena jo protėvių duktė būk buvusi išteikėjusi už škoto, jis Soederblomui pareiškė, esąs škotų kilmės. Gal jis skaitė tai lengviausiu atsakymu į iškeltą klausimą, nemanydamas, kad už šimto metų arba vėliau bus tyrinė-

DR. MARTYNAS ANYSAS

jama jo kilmė.

Mortensenas savo straipsnyje toliau aiškina, kad kalbamas Baltijos pajūris viliojęs net vikingus, kurie čia turėję net savo prekybos centrus. Šitą klausimą gana tiksliai išnagrinėja mano jau minėtas latvių istorinis veikalas "The History of Latvija".

Čia sakoma: "Jeigu kalbėti apie vikingus, tai galima tik apie 8 arba 9 šimtmetį, kada įvairios šiaurės gentys veržėsi per Baltijos jūrą į kontinentą, dažniausiai upėmis, ten plėsdamos, naikindamos apylinkes, kol jos vėl atsitraukdavo į savo kraštus.

Tai buvo skandinaviški piratai, kurie pakartotinai puldavo senprūsus, kuršius ir kiek lietuvių. Bet šitie puolimai buvo laikino pobūdžio, vikingai niekur neužsilaikė tvirtai. Bet tam įrodyti nėra jokių istorinių davinų. Beveik viskas yra apgaubta istorine migla. Apie tuos žygius liūdyja kai kurios rūnos skandinavų kraštuose. Žinios užsilikusios pasakose (sagose), kuriose kalbama apie vikingų veržimąsi į senprusių, kuršių ir estų žemes.

Kai kurių istorinių trupinių apie šituos žygius randama ir "Vita Anskarii" ir Gramaticaus kronikoje iš 12 šimtmečio. Bet vikingai niekur neužkariavo Pabaltijje kraštų, niekur pastoviai neįsikūrė ir todėl nėra pagrindo kalbėti apie vikingų įtaką Pabaltijje ir specialiai Klaipėdos krašte.

Savo išvedžijimams paremti, kad Kantas yra kuršių kilmės, Mortensen grįžta prie jo įprasto aiškinimo, kad šiauriniame Klaipėdos krašte ir pietiniame Kuršės tuomet buvusi dykuma. Šita dykumos sąvoka Mortenseną persekioja jo visuose istoriniuose veikaluose. Jis šitą dykumos sąvoka yra paėmęs iš Prūsijos Ordino kelionių pranešimų (Wegeberichte), kuriuose kalbama apie Wildernis (dykumą).

Mes galime puikliausiai įsivaizdinti, kad anuose laikuose, didesniame rate apie Ordino pastatytas piliis, dėl nuolatinių karų žygių į Lietuvą ir Žemaitiją (šitie karai tęsėsi apie 170 metų) autochtonų gyvenimas nebuvo įmanomas. Jie buvo arba sunaikinti kariuose žygiuose, paimiti į belaisvę arba buvo persikėlę į saugesnes (reiškia, tolesnes nuo Ordino pilių arba jo mėgiamų kelių) gyvenamas vietas.

Todėl labai suprantama, kad Ordinas savo karo žygių metu kai kuriose vietose nerado vietinių gyventojų ir kad ten buvo užaugę miškai. Juk ir vėlesniais laikais, pravažiuojant buvusį Lietuvos ir Klaipėdos krašto pasienį, ypač į šilžės, Ragainės ir Jurbarko tvirtovių puses, tai buvo galima matyti. Bet šitos neapgyventos vietos ir vėliau užaugę miškai neliudyja, kad šituose kraštuose nekūmet nebūta vietinių gyventojų.

Prūsijos Ordinas kaip tik buvo tas faktorius, kuris 170 metų kovoje šitas vietas padarė neapgyvenamomis. Tai nebuvo populiacijos fazė, kaip Mortensenas aiškina. Be pagrindo yra jo tolesnis aiškinimas, kad tik pačiame Klaipėdos pakraštyje išlikę kuršiai kaip Ordino tarnautojai ir kaip priešpilies (Vorbürg) gyventojai. Esą, jie žymiai ilgiau išsilaikę ir net pergyvenę dykumos laiką ligi naujo krašto apgyvendinimo. Šitas kuršių kėlimasis į šiaurę esąs surištas su Klaipėda, kuri iš pradžių buvusi kaip vokiška piliis ir vokiškas miestas įsteigtas Kuršės, ir kuri vėliau, su klaipėdiške dykuma, Livlandijos Ordino buvusi perduota Prūsijos Ordinui. Keista būtų Livlandijos Ordino laikysena, kuri okupuoto krašto kuršiams būtų leidusi masėmis persikelti į šiaurę. Mūsų

istorijoje turime visai kitokių pavyzdžių, kokios Ordino laikysena tokiais atvejais buvo. Kai Vytautas Salyno sutartyje 1398 m. Žemaitiją perdavė Ordinui, pastarasis tuoju akiai uždarė sieną tarp Žemaitijos ir Lietuvos, kad žemaičiai nepersikeltų iš Ordinui atiduotos Žemaitijos į Lietuvą. Mes taip pat turime oficialių dokumentų, kad Ordinas iš Vytauto reikalavo sugrąžinti Žemaitiją visus į Lietuvą persikėlusius žemaičius, ir kad dėl jų grąžinimo, (buvo kalbama apie kelis šimtus), Prūsijos Ordinas vedė pakartotinius pasitarimus su Vytautu.

O šitie kuršiai juk nebuvo termatai, kurie nakties metu iš karto galėjo apeisti šiaurinę Klaipėdos krašto dalį. Nayvus yra tolesnis Mortenseno aiškinimas, kad Klaipėda buvusi atiduota Prūsijos Ordinui todėl, kad kuršiai išsikraustę į šiaurę, ir kad kraštas liko dykuma ligi vėlesnio Prūsijos Ordino įvykdyto apgyvendinimo.

Taip pat yra nayvu aiškinti, kad kuršiai, kaip Livonijos Ordino tarnautojai būvę apgyvendinti Klaipėdos priešpilyje. Mes, ir patys latviai, turime labai tikslų žinių, kaip Livonijos Ordinas traktavo pavergtus kuršius ir latvius.

Išeinant iš Mortenseno išvedžijimų kritikos mes galime daryti išvadą, kad Kanto protėviai nebuvo jokie kuršiai, kadangi Kanto protėvių kilimo vietovė ir apylinkės, jokių kuršių negyveno. Kanto protėviai buvo senlietuviška šeima, kuri tuomet vadinosi Kantvainiais arba Kantvoniais, bet vokiečių administracijos buvo suvokietai į Kant.

Jau keletą kartų Mažosios Lietuvos veikėjų tarpe buvo kilusios diskusijos apie Kanto kilmę ir tautybę. Pabaigoje norėčiau skaitytojams priminti, ką "Prabočių Anūkas" savo veikale, "Mažosios Lietuvos buvusieji rašytojai ir žymesnieji lietuvių kalbos mylėtojai" (išleista 1920 m. Tilžėje, spausdinta Spaudos spaustuviėje) apie Kantą rašė:

— Kantas gimė Karaliaučiuje, 1724 m. balandžio mėn. 22 d. Tūli skaito jį vokiečių, tūli norėtų jį net škotais priskaityti, bet tik ne lietuviams, o tik jis, sulig Jono Mačio išvedžijimų, buvo lietuvis. Imanuelio prabočius Richardas Kant turėjo apie 1667 m. viešbutį Verdaineje, šalia šilutės. Richardo sūnus, Ansas, buvo balnius ir gyveno Klaipėdos priemiestyje, vadinamu Friedrichstadt. Jis 1693 birželio mėn. 2 d. pirkio Muišininkuose, Priekulės krašte, dvarelį. Bet kadangi jis neįstengė sumokėti nei mokesčių ir nei palūkanų, tai jo dvarelis 1698 m. spalio mėn. 3 d. buvo parduotas. Iš Klaipėdos jis vėliau persikėlė Tilžėn. Anso sūnus, Jonas Jurgis, kuris dar ir lietuviškai tebekalbėjęs, apsigyveno kaip balnius Karaliaučiuje.

Nors Kantas savo lietuviškos kilmės aiškėnė nekėlė, bet jame dar nebuvo užgesęs lietuviškas jausmas. Tada jis išreiškė savo prakalboje 1800 m. Mielkaus leidžiamajame lietuviškai-vokiškame žodyne. Kantas taip rašė:

"Prūsų lietuvis labai užpelnė, kad ypatingumas jo būdo ir taip pat grynumas jo kalbos, kuri yra geriausias įrankis išauklėjimui ir išlaikymui būdo, liktų išlaikyta ir mokymui mokykloje ir vartojimui bažnyčioje..." (Pabaiga)

Isidėmėk

DIRVOS

adresa —

1272 East 71 St.

Cleveland 3, Ohio

GREETINGS and BEST WISHES
For a Pleasant Holiday

THE GEOMETRIC STAMPING COMPANY

1111 EAST 200th STREET

IV 1-3800

HOLIDAY GREETINGS
To Our Many Friends
from

THE HUMPHREY CO

EUCLID BEACH PARK

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

FROM A FRIEND

GREETINGS and BEST WISHES
TO ALL

THE EXCELSIOR VARNISH WORKS INCORPORATED

1228 WEST 74th STREET

AT 1-8600

BEST WISHES

For a Pleasant Holiday

THE F. C. THORNTON COMPANY

SHEET METAL CONTAINERS AND CLOSING RINGS

6116 Park Avenue

MI 1-1492

GREETINGS and BEST WISHES
For a Pleasant Holiday

HILDEBRANDT PROVISION CO.

3619 WALTON AVE.

ME 1-3700

STUDENTŲ ŽODIS

Nr. 35

Redaguoja: M. Mieželis ir S. Simoliūnas. Red. adresas: 16817 Stoepele, Detroit 21, Mich.

Idėjos, kurių mums trūksta

CAROLUS

Sąmoningo žmogaus ugdymo organizacijos, kaip Santara, skiriasi nuo ideologinių (kaip ateitininkai) ne tuo, kad tik jos vienos žmogų ugdo, bet to ugdymo tikslais. Ideologinės organizacijos žmogų manipuliuoja, jos ugdo jį, kaip Prokrustas, apipiaustymo keliu, paruošdamos dvasiškai uniformuotą kareivių minią, turinčią tarnauti vien oficialiosios ideologijos įrankiu.

Sąmoningo žmogaus ugdymo organizacijos, priešingai, pabrėžia ne reikalingą žmogų palaikyti, parinkti idėjas — kaip neišvengiamai lenkia ideologinės organizacijos, kurių kraštutiniai nuosekliai pavyzdžiai yra komunistinės, — bet išugdyti jį tokiu žmogumi, kuris sugebėtų patys rinktis, kam nusilenkti. Trumpai: ateitininkai siekia išugdyti individą "susipratusį" (t. y. žinančią ideologinę liniją ir nieko kita) ideologijos instrumentu, mes — žmogumi, pajėgiu gyventi savao paties sprendimais.

Galutinė išvado mūsų auklėjimo idealų skirtumas yra šis: ateitininkai siekia asmenybės, kuri, jei Stasys Yla — ar kas kitas, triukšmingai atstovauja ideologijai, kuriai žmogus yra palenktas — pasakyti, kad batas yra kepta višta, nedvejodama nusiimti jį nuo kojos ir su pasigardžiu suvalgyti. Mūsų idealu yra žmogus, kuris tokiu ir kitais atvejais pasveria autoritetų žodžius savo paties patirtimi, savo tikrovės pojūčiu, su lygina su kitų (ir priešingų) autoritetų mintimis ir savarankiškai prieina savo paties sprendimo, kurio savo veiksmuose ir laikosi.

Ateitininkai turi būti gerai išsidirbę ir įsisąmoninę tą uniformą ideologiją, kurioje jie nori žmones ugdyti. Mes, kaip organizacija, nesame reikalingi ideologijos, atsakančios į visus (ir pagrindinius) gyvenimo klausimus, nes žmogui mes paliekame privilegiją, gyvenant savo paties gyvenimu, jame atrasti tą išmintį, kurios jis bus vertas. Mes reikalingi ne ideologijos, bet ugdymo teorijos, atsakančios į klausimą, kodėl mes žmogų paliekame laisvu, užuot nurodę, kaip mūsų bičiuliai iš dešinės, jam visus kelius ir takelius; ir kokius metodus jam pasiūlome iš savo laisvės išgauti žmogiškai prasmingam turiniui. Mes esame reikalingi pedagoginės teorijos apie individo ugdymą būti laisvu žmogui didmiesčioje civilizacijoje. Šią teoriją išvystyti yra mūsų organizacijos užduotis.

Ši pedagoginė teorija būtų visuotinė. Mes kiekvienam turime leisti pasinaudoti demokratiniu gyvenimo galimybėmis. Tačiau, kadangi ši teorija yra visiems skirta, jina — kaip ir pati demokratija — yra be konkretaus turinio bet kam. Mūsų organizacijos teorija nepripildo žmogaus gyvenimo turinio, bet "tik" užtikrina geriausią plotmę, kurioje žmogus pats gali savo gyvenimo turinį kurti. Organizacijos pareiga yra užtikrinti, sistematiškai pagrįsti ir per savo veiklą tikrai suteikti šią plotmę: žmogui pačiam (ir tikrai jam) priklauso šia plotmę pasinaudoti — ne ramiai snūduriavimui, kaip kūdikui, ant savo "laisvės" kelių, bet pasirinkimui ir išsidirbimui tokio savo asmeninio turinio, kuriuo jis galėtų gyventi.

Jeigu idėjos tampa nebesvarbios, kai įsilygina žmogus, — tai jos niekada nebuvo meilės vertos. Jei idėjos tampa nereikšmingomis kančios, nepasisekimo ir mirties akivaizdoje — su jomis niekada nebuvo vertėje susirišti.

Vienas iš pagrindinių sunkumų, bevystant mūsų dvasinį veidą, yra tas, kad mums artimi vyresnės kartos intelektualai absoliučiai nekreipia dėmesio į idėjas bet kokioje plotmėje, išskyrus banalybę. Vidurio srovių idėjinė silpnė tradiciškai buvo ir paliko ta, kad jei jie ir sukūrė idėjų, tai tik tokių, kuriomis galima politikuoti, kritikuoti literatūrą ar rašyti estetiškai išbaigtus essays, — bet ne gyventi, ne auginti vaikus, ne ilgėtis. Dėl to šiandien tiek daug gerų tautininkų ir liaudininkų vaikų su entuziazmu išduoda savo tėvų idealus, pasukdami, dažnai per žaidimus ir stipendijas, į visus suviršinanti ateitininkijos skilvį. Tačiau dėl to nieko nereikia kaltinti, — nebent mūsų sesusivokimą, kad "buržuazinė" ideologija, kaip ir buržuazinė meilė, neužgažuoja viso žmogaus, o palieka daiktą, tinkamą tik kai kur ir kai kada. Kol mes savyje nesuriname turinio, kuris mus, kaip individus, apima asmenybės, visiškai užgažuoja ir prabylti jį mus ir tose intymiose gyvenimo situacijose, kur politinės ir socialinės ideologijos pasirodo turinčios per šurkščias rankas — tol mes savo laisvės, kuria tikime, nebūsim išmintingai išnaudoję.

Organizacija ir individas čia turi pasidalinti pareigomis. Organizacijos užduotis yra išvystyti pedagoginę teoriją, kuri paaiškintų, kodėl ir kokiomis priemonėmis ji individą padaro laisvą, kodėl ir kokiomis priemonėmis skatina jo paties augimą. Individas palieka privilegiją savo dvasiniu aktyvumu pačiam šiuos rūmus užpildyti. Prievartavimą mes paliekame tiems, kuriems tai įdomu: kurie myli ne žmogų, bet patys save ir todėl siekia ir jį paversti savo paveiklu, kad tuo būdu galėtų mylėti. Mes mylime žmogų, koks jis yra (nors jis neretai ir veda mus į desperaciją) — ir ypač, koks jis gali būti. Ir kad duotume jam progos būti, koks jis gali — mūsų prievolė yra sušėti organizacijai ir plačiai pažėti visa tai, kuo savo širdyse gyvename. Žmogaus sielą galime laimėti tik savosios atidavimo kaina. Aš nematau, kad bet kokios ideologijos, kurios nesiekia tiek giliai, mus patenkins.

Aš myliu Santarą, kaip, gal su viena kuklia išimtimi, nieką kita, ir todėl mano rūpestis: ar mes duodame pakankamai idėjų, kuriomis būtų galima gyventi — ne intelektualiai žaisti ar publicistikoje deklamuoti?

Mieliems
VYTAUTUI VIDUGIRIUI
ir
ELENAI MAGER,
sukūrusiems šeimos židinį, daug laimės linki
Lietuvių Studentų Santarą
Mieliems
SIMUI SIMUI
ir
DANAI URRARO,
sukūrusiems šeimą, šviesios ateities linki
Saulius Simoliūnas

Užuominos

Pas malonųjį Juožą Bachną ir Jo Generolą, Tabor Farmon, šį mėnesį suskrenda studentai santariečiai iš visų Amerikos kampų antrajin suvažiavimam. Džiugu, kad vėl renkamas Tabor Farmoje, nes čia lygiai prieš metus įvykusioje konferencijoje įsikūrė Lietuvių Studentų Santara.

Siemet, kaip ir pernai, numatyta atvykstantiems duoti išsamią visuomeninę, politinę ir kultūrinę programą. Eilę paskaitų bei debatų suteiks plačią bazę dalyvių pasireiškimui. Kultūrinį frontą atstovauja: Dr. H. Nagio ir K. Ostrausko paskaitos; meno paroda, kurioje pamatysim visą eilę mūsų studentijos meno atstovų, o ypač atstovų; meno vakaras; studentiškos spaudos paroda bei laukai su rimta programa.

Nevienam pamačius tokį paskaitų rinkinį, kaip ir tam kolegai, kuris susirūpinęs užklauso: "Nėjau penumatomą susipažinimo vakarą su šokiais?" — ne jokais gali kilti klausimas, ar iš tikrųjų nebus suvažiavimo metu skirta laiko laisvalaikui ir pasiilksminimams. Į tai galima atsakyti, kad ne daug yra suvažiavimų, kuriuose pasiseka sudaryti tokią jaukią nuotaiką ir atrasti laiko linksnumams, kaip šie Tabor Farmoje.

Nuotaikeingi laukai, šokiai susiorganizuoją kiekvieną vakarą. Vasarvietės baseinas, graži gamta, vyšnių sodai kiekvieną suvilioja atsigalvinti. Ir taip po įdomių ir iššaukiančių paskaitų, įkaitusių debatų, visi, kartais nutraukdami truputį laiko nuo miego, maloniai ir jaukiai pasiilksmina.

Tikimasi, kad ir šiemet susirinks gražus būrys studentų į šį svarbų ir įspūdingą suvažiavimą. Tad iki pasimatymo Tabor Farmoje rugsėjo 8-11 dienomis!

Paminėjome, kad Lietuvių Studentų Santara įsikūrė prieš metus. Taigi Santara yra visai dar jauna organizacija, tačiau kai pažvelgi į nueitą kelią ir nuveiktus darbus, matai kiek daug buvo atlikta ir atsiekta.

Paminėkim tik didesnius, daugiau ir akį krintančius darbus. Pirmoje eilėje iškeltinas lituanistikos seminarų ciklas, praves tas Bostone, Detroito, Urbanio, New Yorko ir pavienios paskaitos Chicagoje bei Los Angeles. Jose su studentija pabandavo visa eilė mūsų vyresniųjų ir jaunesniųjų kartos mokslininkų, kultūrininkų, politikų, visuomenininkų. Daug žymių ir įdomių pavardžių: Dr. J. Girnius, prof. Vac. Biržiška, Dr. M. Alseikaitė-Gimbutienė, prof. J. Puzinas, Dr. V. Misulius, prof. Vikt. Biržiška, dr. J. Kaupas, J. Audėnas, V. Rastenis, Br. Raila, K. Ostrauskas, A. Melnikas, V. Kavolis, J. Šmulskystys, Z. Rekašius.

New Yorko įvyko viešas koncertas, kuriame dalyvavo operos solistė J. Augaitytė ir aktorius H. Kačinskas; surengiama įdomi kolegų A. Melniko kūrinių paroda pereito suvažiavimo metu, pravedamos proginės radijo vandenlės Chicagoje ir Detroito. Paskatinimui didesnio susidomėjimo studentiška spauda ir bendradarbiavimui joje praves tas eilėraščių ir reportažo konkursas, kuriame pirmuosius laimėjo kolegų Alg. Landsbergis ir Br. Juodelis.

Šiuo metu vykdomas konkursas išrinkti veikliausiems studentams Amerikoje ir Illinois universitete Chicago skyrėje, kurio rezultatai paaiškės suva-

žiavime. Suruoštos trys konferencijos (Tabor Farmoje, Chicagoje ir Detroito) bei bendra Santaros ir šviesos stovykla rytuose prie New Yorko.

Jau pasirodė Santaros biuletenio pirmasis numeris. Išleista graži pereito suvažiavimo darbų knyga "Laisvo žmogaus keliu į lietuviškumą", verta tikrai didelio studentų dėmesio susipažinimui su naujomis mintimis mūsų akademinėje bendruomenėje.

Na, apie santariečių veiklą kitose organizacijose nėra čia galimybių kalbėti, tik galima pasakyti, kad ji skatinama ir santariečių rasime visur, nuo Studentų Sąjungos ir jaunimo organizacijų iki mūsų visuomeninių sambūrių ir politinių partijų. Galima pastebėti, kad ne keturių studentiškių skyrių spaudoje redakciniuose kolektyvuose yra santariečių.

Gražus vienu metu veiklos balansas! Tereikia linkėti Santarai nenustoti dinamikos ir žengti vis pirmyn verčiant lietuviškojo veikimo dirvonų vagas.

Lituanistinių žinių įgyjimas studentijai yra vienas iš svarbiausių ir sunkiausių įgyvendinamų uždavinių. Lietuvių kalba dėstoma Pensilvanijos bei Kolumbijos universitetuose. Ir tose vietovėse gyvena kolegų turėtų gausiai pasinaudoti šiomis galimybėmis. Gražus pavyzdys yra Annhurst kolegijos lietuvių studentės, kurių net šešiolika (!) pernai lankė ten dėstomą lietuvių kalbos kursą. Jame išinama lietuvių 8 klasių gimnazijos kursas ir kolegija duoda už tai net 12 valandų kreditų. Lietuvių kalbos departamento vedėjas yra kun. V. Cukuras, ten dėsto taip pat ir Bernotas. Linkėtina, kad šis kursas turėtų didžiausią pasisekimą.

Prieš kiek laiko buvo kalbama apie bandymą įvesti lietuvių kalbą Illinois universitete, kurio abiejose skyriuose (Urbanio ir Chicagoje) dabar studijuoja tikriausiai netoli 200 studentų. Bet atrodo, kad šis sumanymas mirė negimęs. Vertėtų ateinant naujiems mokslo metams pabandyti jį atgaivinti ir įgyvendinti. Iniciatyvos turėtų imtis lietuvių studentų klubai, kurie veikia abiejose skyriuose oficialiai ir lygiateisiai su amerikiečių studentų organizacijoms.

Neseniai studentija pasiekė "Lituanus" 3-ias (dvigubas) numeris. Tai gražus studentų darbas, vertas puoselėjimo ir remimo rašiniams ir finansiniam, tuo užtikrinant jo tolimesnį progresą. Šiame numeryje bendradarbiauja dr. K. Gečys, prof. Stp. Kolupaila, Almus Šalčius, prof. J. Brazaitis, Saulius Simoliūnas ir Antanas Sužiedėlis.

Lietuvių Studentų Sąjungos Užsienio Skyriaus vadovavimą perėmė kolega Leonas Sabaliūnas. Jam linkime geriausių sekmes ir ištvermės tvarkant šį mūsų svarbų darbą. Tikimės, jog visi studentai ir mūsų visuomenė glaudžiai bendradarbiaus skyriaus veikloje.

Patar! kaimynui
prenumeruoti
DIRVĄ!

VAKARAS

VYT. TARVAINIS

Kai užteka mėnuo ir ritasi per erdvę, prisimena laukai pilki ir pluktos žemės grįčios, kaip miršta žiedas rudens šalnų pageltes ir vakaras ateina tamsius ir įdėvėtuose trinyčiuos.

Prie vartų tėvas laukia dar kažko palinkęs ir vėjas blaško jam lapus į liūdną veidą. Sermukšnio uogos raudonai nuokė žemę krinta, Nueina motina pro šalį skarele palaide...

Paskui susirenka visi ir ilgai vakarojam, o žibalinė lempa smilksta pamaži. Atrodo, žemė, taip šventa po mūsų kojom, o mes kaip prasikaltėliai vaikai maži.

Studentas ir jo pareigos

DALIA BULGARAUŠKAITE

Red. Pastaba: Šis straipsnis yra debatinė tema, skaitytą Detroito ir Clevelando studentų išvykoje šią vasarą. Prelegentė, jauna studentė, paruošė temą iš neigiamos pusės. Būtų gera, kad pozityvi kritika suskambintų skambučiais ten, kur reikia. Pradedant su Br. Juodelio "Aš kaltinu Tave". Studentų žodis, laikosi principo, kad negerojo pažinimas yra tam tikra gerovė.

Į dabartinį lietuvių studentą mūsų vyresniosios kartos nariai žiūri optimizmo ir vilties pilnomis akimis. Juk mes esame tie, kurie po keletos metų perimsime kultūrinę, visuomeninę, politinę lietuvišką veiklą čia išėjimoje ar pagaliau tie, kuriems gal teks grįžti ir vėl atstatyti okupacijų nuteriotą Lietuvą. Taip pat čia Amerikoje mes tapsime profesionalais, kurie amerikiečių visuomenėje atstovausime ne tik savo profesijos žmogų, bet taip pat ir lietuvių. Tad mums, dabar studijuojantiems, aplinkybės uždėjo nelengvas ir neeilines pareigas: Amerikos aplinkoj mes turime išsiugdyti ne tik pilnas, aukštesniojo mokslo ragavusias žmonėmis bei gerais profesionalais, bet taip pat ir išsamius lietuviškos veiklos atstovus. Čia ir yra mūsų užduotis, bet pasižiūrėkime, kaip mes ją vykdome.

Išvėlkime tat į studento pasaulį, jo potrokiščius, jo interesus, jo veiklą. Nesuklysiu paminėdamas, kad didžioji studentijos dalis nesidomi arba labai mažai tesidomi platesnio pobūdžio kultūriniais, visuomeniniais, lietuviškais klausimais. Čia aš kaip tik norėčiau išskirti šiuos tris punktus — daugumos studentų pasyvumą platesniam šiandieninės kultūros pažinimui, per kurį būtų stengtasi tapti išsamesniu žmogumi, persiaurą lietuviybės išgyvenimą ir apatiją visuomenei veiklai bei nesutarimus joje.

Daugiau kaip pusę lankančiųjų aukštesniąją mokyklą intereso pasaulis apsiriboja reikalaujamo kurso atlikimu universitete (o kadangi dauguma studijuoja griežtai bei praktiškai mokslą, tas kursas yra gan ribotoje savo profesijos plotmėje), o laisvalaikis išgėrimu, baliukais, šokiais, na ir kitokiais, pasiskolinus amerikietiška terminą, "good time" elementais.

Gyvenam daugumoje didmiesčiuose, perpildytuose muziejais, koncertų salėmis, bibliotekomis, bet ar dažnai tenka sutikti kolegą? Atrodo, mokslinei bei meninė sferos mažai ką domina. Vienintelė daugumos kultūrinė prošvaistė palieka kinas, kuris irgi retai tebūna vertas dėmesio. Paskaitos, literatūros vakarai ar panašaus pobūdžio rimtesni parengiamieji susilaukia mažai lankytų iš studentijos tarpo, kai tuo tarpu vakarėlis su šokiais sutraukia kuo ne visus. Ar tai neparodo studento nesidomėjimo platesniais kultūriniais reikalais, o vien tik siauro malonumo ieškojimo?

Aplamai paėmus, pas daugumą trūksta to akademinio žingumo, to bandymo įžvelgti į daiktų esmę, to klausimo "kodėl?". Atrodo, ypač jaunesniosios kartos nariai jau spėjo išivelti į materialistinę amerikizmo dvasią ir pasitenkinti vien televizijos perteiktų žinių su gromuliojimu ar pigaus meno nuotrupomis.

Antras studentijos silpnas punktas — tai palyginamai labai mažai studentų ištraukia į aktyvią visuomeninę veiklą — ar tai būtų studentijos ar kitų organizacijų tarpe. Taip mes visuomet matome grupelę aktyviųjų, kurie plėšosi tarp penkių organizacijų ir dešimties pareigų. Tačiau ta grupelė dažniausiai ribojasi kokia dešimtim, daugiausiai dvidešimtim žmonių, ir veidai joje vis tie patys, kai tuo tarpu pajėgių studentų tam darbu atsisrasti trugriba daugiau.

Tokiu būdu keliems geros valios studentėliams tenka per daug pareigų, kai dauguma visiškai nusiplauna rankas nuo betkokio darbo. Juose nesužibata jaunatviškas entuziazmas ir energija veikti, dirbti kokį pozityvų, naudingą darbą, kuris atneštų kam nors naudos; juose nesusipinki ta idealizmo sėkla, tas pareigos jausmas. Visa veikla, kurios tikslu nėra fizinis savęs patenkinimas, regis, daugumoje studentų prarado savo prasmę.

Jeigu kas suruošiama, dar atvykstant bent socialiniais sumetimais, tačiau savos iniciatyvos, sumanymų įnešimo paprastų narių tarpe yra mažai. Ypač studentų organizacijų tarpe dirba daugiausiai tik valdybos nariai, tuo tarpu kiti palieka pasyviamu no- tolyje ir kritikuoja dirbančiųjų veiklą. Iš viso, mes pripažįstame daugiau kritikuoti negu dirbti.

Dar viena neigiama savybė, kuri labai pasižymi studentijos veiklos darbe — tai stoka tolerancijos kitų nuomonėms bei įsitikinimams. Kaip pavyzdį galima paimti keletą studentų susirinkimų, kur pora nereikšmingų menkniekių kuo neprevėdė keletos kolegų prie visai neadekva- miško ginčo išsprendimo — muštynių. Savo nuomonės laikymasis yra geras dalykas, bet pagaliau mes esame galvoją žmonės ir galime turėti bent tiek tolerancijos ar objektyvaus galvo- jimo, kad daleistume ir kitos nuomonės egzistavimą.

Taip pat pasiskolinę iš vyresniosios kartos ir mes vedam ne tik pozityvią partinę konkuren- ciją, bet ir asmeninę neapykan- tą kitų srovių organizacijų na-

geidumo, to bandymo įžvelgti į daiktų esmę, to klausimo "kodėl?". Atrodo, ypač jaunesniosios kartos nariai jau spėjo išivelti į materialistinę amerikizmo dvasią ir pasitenkinti vien televizijos perteiktų žinių su gromuliojimu ar pigaus meno nuotrupomis.

Antras studentijos silpnas punktas — tai palyginamai labai mažai studentų ištraukia į aktyvią visuomeninę veiklą — ar tai būtų studentijos ar kitų organizacijų tarpe. Taip mes visuomet matome grupelę aktyviųjų, kurie plėšosi tarp penkių organizacijų ir dešimties pareigų. Tačiau ta grupelė dažniausiai ribojasi kokia dešimtim, daugiausiai dvidešimtim žmonių, ir veidai joje vis tie patys, kai tuo tarpu pajėgių studentų tam darbu atsisrasti trugriba daugiau.

Tokiu būdu keliems geros valios studentėliams tenka per daug pareigų, kai dauguma visiškai nusiplauna rankas nuo betkokio darbo. Juose nesužibata jaunatviškas entuziazmas ir energija veikti, dirbti kokį pozityvų, naudingą darbą, kuris atneštų kam nors naudos; juose nesusipinki ta idealizmo sėkla, tas pareigos jausmas. Visa veikla, kurios tikslu nėra fizinis savęs patenkinimas, regis, daugumoje studentų prarado savo prasmę.

Jeigu kas suruošiama, dar atvykstant bent socialiniais sumetimais, tačiau savos iniciatyvos, sumanymų įnešimo paprastų narių tarpe yra mažai. Ypač studentų organizacijų tarpe dirba daugiausiai tik valdybos nariai, tuo tarpu kiti palieka pasyviamu no- tolyje ir kritikuoja dirbančiųjų veiklą. Iš viso, mes pripažįstame daugiau kritikuoti negu dirbti.

Dar viena neigiama savybė, kuri labai pasižymi studentijos veiklos darbe — tai stoka tolerancijos kitų nuomonėms bei įsitikinimams. Kaip pavyzdį galima paimti keletą studentų susirinkimų, kur pora nereikšmingų menkniekių kuo neprevėdė keletos kolegų prie visai neadekva- miško ginčo išsprendimo — muštynių. Savo nuomonės laikymasis yra geras dalykas, bet pagaliau mes esame galvoją žmonės ir galime turėti bent tiek tolerancijos ar objektyvaus galvo- jimo, kad daleistume ir kitos nuomonės egzistavimą.

Taip pat pasiskolinę iš vyresniosios kartos ir mes vedam ne tik pozityvią partinę konkuren- ciją, bet ir asmeninę neapykan- tą kitų srovių organizacijų na-

AKADEMINIAME PASAULYJE

• Lietuvių Studentų Santaros II visuotinis suvažiavimas — rugsėjo 8-11 d. Tabor Farm, Sodas, Mich., p. Juozo Bačiūno vasarvietėje. Chicagoje transportacija rūpinasi L. Sabaliūnas, 1835 S. Canalport, Chicago 16, Ill., o Detroito Z. Rekašius, 20044 Santa Rosa, Detroit 21, Mich. Vaziuojant traukiniu iš Chicago, imtinas Illinois Central linijos So. Shore traukinys ir vaziuotina iki Michigan City, kur persėstina į autobusą į Benton Harbor. Iš čia paskambinti tele. Benton Harbor WA 7-1231 ir dalyviai bus atvežti. Į suvažiavimą ir stovyklą yra kviečiami, apart santariečių, visi prijauciantieji ir nauji abiturientai. Sveikinimai suvažiavimui siųstini tiesiog LSS suvažiavimui Tabor Farmoje.

Numatyta įdomi ir įvairi programa. Poetas ir "Literatūros

Mielai Kolegei
Kunigundai Garmūtei,
jos mylimam Tėveliui

DR. ANTANUI GARMUI
mirus, nuosirdžią užuojautą reiškia ir drauge liūdi
Lietuvių Studentų Santarą

riams ar jų visai veiklai. Jeigu viena organizacija ruošia viešą paskaitą ar minėjimą, opozicinės organizacijos nariai demonstratyviai neis. Ši įtampa yra labai jaučiama visur. Tad šis faktas ir atgraso daugumą nuo konkrečios visuomeninės veiklos.

Ir trečia — lietuviškumo palaikymas ir lietuviškosios problemos studentų didžiūmoje turi irgi paviršutinišką rūbą. Lietuviška spauda, ypač gilesnio turinio žurnalų ar laikraščių straipsniai, o taipogi ir knygos retai ar niekad (su apgailestavimu) neįstengia pasiekti laikurių studentų intereso lauko. Įvairūs tautiniai minėjimai irgi studentų nelabai mėgiami. Ypač jei tuo metu birželio liūdnųjų dienų bendras paminėjimas tesugebėjo sutraukti vos penkis ar šešis kolegas-es, kai kiti iškilmingai sukritikavę ar pareiškę "neįdomu" nutarė praleisti laiką įdomiau. Tokių pavyzdžių, deja, yra nemaža. O jeigu ir einaime į minėjimus, tai daugiausiai socialiniais sumetimais — susitikti draugus, bet ne tiesioginiais paminėjimo tikslais.

Taip pat besimaisant universitete su aukštesniąja Amerikos inteligentija, mums yra nepaprastai gera proga iškelti ir populiarinti taip mažai žinomą mūsų tautos bylą amerikiečių studentijos ir visuomenės tarpe. Tiesa, vienas kitas individas tai atlieka. Yra išleidžiamas net informacinis biuletenis anglų kalba "Lituanus" tam tikslui. Tačiau tai labai ribota keletos žmonių veikla. O mūsų studijuojančių įvairiuose Amerikos universitetuose yra jau nemažas skaičius ir, įsitraukus į šį darbą, kiekvienas galėtų daug nuveikti. Ar negalėtų tad kiekvienas lietuvis studentas asmeniškai užsidėti šią populiarinimo pareigą pagal savo išgales didesne ar mažesne plotmėje? Ypač daug galima atlikti "international relations" klubuose, veikiančiuose kiekviename universitete, kuriems iš mūsų retas kas priklauso.

Siuo "kaltinamuoju aktu" nenoriu pasmerkti visų studentų ar pasimistinai nuspręsti, kad štai mes niekam neverti ir nieko nenuveikiame. Pažvelgus į studentus aplamai, randam labai pasivertusius ir kilnių asmenybių studijuojančiųjų tarpe, randam ir krūvas nuveiktų darbų studentiškoje veikloje. Tačiau pažvelgus į kiekvieną studentą paskirai, tenka nusivylusiai pripažinti, kad mažai kas rimtai įsigilina į jam užduotą išsivijos ir siekiama išsilavinimo reikalavimus išsiugdyti išsamiai žmogum ir nuodugni, aktyviu lietuviu.

Lankų" redaktorius dr. Henrikas Nagys kalbės studentų santariečių suvažiavimo iškilmingo akto metu — rugsėjo 11 d. Kostas Ostrauskas skaitys paskaitą apie kultūrinį akademinio jaunimo kelią. Julius Šmulskystys kalbės apie pragmatinę politiką, H. Zibas apie sovietinąją Lietuvos jaunimą, V. Adamkavičius apie jaunimo rezistenciją vokiečių okupacijos metu. Taip pat įvyks diskusijos apie šiuo dienų lietuvių studentų, kuriose dalyvaus Ilja-sevičius, Kazlauskas, Krasauskaitė, Leonaitytė, Jonė Kondratavičiūtė ir Vladas Muchlia bus tolimiausia kelia atkeliavę studentų santariečių suvažiavimo dalyviai. Jie abu atvyks iš Los Angeles ir dalyvaus diskusijose apie skyrių veiklos galimybes.

Ketvirtadienį ir penktadienį įvyks laukai, o šeštadienį įvyks studentų jėgomis išplildomas meno vakaras. Suvažiavimo — stovyklos proga įvyks meno paroda, kurioje dalyvaus Vyt. O. Virkau, Dalia Juknevičiūtė ir kiti. Bus ir linksmosios dalies, kuri susidės iš šokių, sporto, maudymosi.

• Dirva šiais metais švenčia 40 metų sukaktį. Sukakties at-

(Perkelta į 6 psl.)

Pirmasis Kanados lietuvių studentų suvažiavimas

ALGIMANTAS POVILAS BANELIS

Užbaigiant Kanados Liet. Studentų Sąjungos organizacinį tarpinį, naujoji ši pavasarį išrinktoji Centro Valdyba sušaukė pirmąjį visuotinį suvažiavimą, kuris įvyko liepos 30, 31 ir rugpjūčio 1 d. vienoje iš tūkstančių salų Georgian Bay vandenynse, netoli Honey Harbour miestelio. Suvažiavimas, kuriam galbūt geriau tiktų saskrydžio vardas, buvo praleistas susipažinimo bei poilsio nuotaikoje. Atokiai nuo civilizacijos atsiskyrus negyvenama sala, tik per 30 minučių motoriniu laiveliu tepasiekama nuo artimiausios gyvenvietės, idealiai tiko šitokio pobūdžio studentiškam suvažiavimui — stovyklai.

Daugumai suvykus tik šeštadienį apie pietus, dėl motorų "streiko" ilgokai užsitęsęs persikėlimas į stovyklavietę, įsikūrimas ir pan. užėmė beveik visą tą dieną taip, kad tik vakare prie laužo teteko visiems sueiti ir drauge, susipažinti. Laužui guviai vadovavęs torontiškis Alfredas Kulys į programos pravedimą įkinkė ir svečius. Senas stovyklautojas ir prityręs laužavedys Raima Bostoniškis pademonstravo savo neeilinius gabumus laužvedyboje. Šamojingasis Poetas nuo Montrelio visus prajuokė savo nuotykingos kelionės įspūdžiais. Lietuviška daina ir juokas, atsimušdamas nuo uolėtų salų, aidėjo iki vėlyvos nakties.

Sekmadienio programa prasidėjo pamaldomis. Ankstyvą rytą iš Toronto atvykęs nuoširdus torontiškių studentų bičiulis ir globėjas kun. Petras Ažubalis, uolos iškišuliui atstojant puošnų, naus altoriaus vietą, atlaikė pamaldas ir pasakė studentiškajai sielai puikiai pritaikytą pamokslą. Kol dar karštoji saulė neaukštai, reikėjo skubėti su posėdžiu. S-gos pirmininkui tarus atidaromąjį žodį ir sugiedojus Tautos Himną, posėdžiui vadovauti buvo pakviestas Juozas Gvildys ir sekretoriauti Regina Matukaitė. Vienintelis suvažiavimo sveikintojas JAV L. Stud. S-gos vicepirmininkas Raimundas Mieželis savosios sąjungos vardu suvažiavusiam palinkėjo sėkmės. Toliau, buvęs s-gos pirmasis pirmininkas Gytis Šernas apžvelgė pirmuosius s-gos žingsnius. Pranešimai padaryti Alfredo Pusarasko iš Montrelio ir Prano Gvildžio iš Toronto skyrių parodė maždaug dabartinę organizacijos padėtį. Pirmininko Broniaus Vaškio ilgokas pranešimas iššaukė keletą įdomių pasisakymų aktualiais veiklos klausimais. Bendruose reikaluose suvažiavimas pritarė Centro Valdybos pasiūlymui sąjungos organus papildyti Garbės Teismu ir Revizijos Komisija. Sutarus, jog torontiškieji įeity į Rev. Komisiją į ją išrinkti J. Gvildys, R. Mickevičiūtė-Kūlienė ir G. Šernas. Į Garbės Teismą įėjo alumnai: dr. H. Nagys, dr. J. Ralys — abu iš Montrelio ir E. Čuplinskas iš Toronto. Saulei pradėjus negailestingai kepti ir nebeatsispiriant gaivinančio ežero vandens vylionėms, ilgokai užsitęsęs posėdis ir buvo baigtas.

Vakarop įvyko antroji, bene pati įspūdingiausia suvažiavimo dalis — dr. Henriko Nagio pasakaita apie mūsų užduotis savajai tautai. Gyvu, poezijos pilnu žodžiu jis mintimis nukėlė susirinkusius į paliktąją tėvynę, primindamas josios kančias ir mūsų kartos brolių didvyriškus darbus jos laisvę ginant. Paliesdamas mūsų išelviškos visuomenės negeroves, išreiškė viltį, kad mes, naujoji karta, visus tuos nesklaidumus pajėgsime pašalinti. Daktaro kalba sukėlė gyvas diskusijas, kurios nelemėto nukrypo į politiką. Diskusijose dalyvavo per dešimt kolegų, o

ypatingai uoliai reikėsi mūsų svečiai amerikoni — Vyt. Kavolis ir R. Mieželis. Visose tose šnektose išaiškėjo kanadiečių veikėjų nenoras į bendras studentų sąjungas nešti politinius klausimus, siūlymai palikti juos vien tik ideologinėms organizacijoms, gi bendroms atsirast daug kitų reikalų, kuriais visiems įmanoma susitarti, nestatant į pavojų studentiškosios vienybės. Gaila, kad šios įdomios diskusijos turėjo būti dėl laiko stokos per greitai nutrauktos.

Antrasis stovyklos laužas, kad ir išretėjus dalyvių eilėms, montrealiečiams bei philadelphiečiams dėl ilgų kelionių išskubėjus namo, buvo jaukus ir dainos bei skambaus juoko kupinas. Pirmadienį pailsėjus ir veik be paliovos prisimaudžius šiltame ežero vandeninyje, reikėjo pradėti judėti atgalios į niūrius didmiesčius, universitetų kampus ir vėl iš naujo ruoštis ateinančiai stovyklai.

AKADEMINIAME PASAULYJE

(Atkelta iš 5 psl.)

žymėjimui nori sutelkti 400 naujų skaitytojų. Studentams Dirva yra nupigint anuo \$5.00 iki \$2.50 metams. "Studentų žodis" maloniai kviečia studentus pasinaudoti šia nuolaida ir atlikti savo pareigą studentiška spaudai.

• Rugpjūčio 7 d. East Harbor įvyko Clevelando ir Detroito studentų susitikimas, kuriame dalyvavo apie 70 dalyvių. Programoje buvo debatai apie lietuvių studento savybes. Iš neigiamos pusės kalbėjo detroitiškiei Dalia Bulgarskaitė, A. Iljasevičius, o iš teigiamos pusės Iešmantaitė, V. Valaitis.

• New Yorko Lietuvių Studentų Santaros valdyba liepos 30 d. surengė savo nariams ir artimiesiems bičiuliams išvyką į Jones Beach. Tai buvo puikus derinys

Stovyklos rengėjai buvo maloniai nustebinti tokiu, palyginamai, dideliu suvažiavusiųjų skaičiumi. Iš sąjungai priklausančių 70 narių suvažiavime dalyvavo 41 iš Montrelio, Ottawos ir Toronto skyrių. Įskaitant alumnus ir svečius iš Kanados bei JAV, dalyvių skaičius siekė virš 60. Džiugu mūsų tarpe buvo matyti ilgos kelionės nepabojusio philadelphiečių būrelį, bostoniečius Vytautą Kavolį ir Raimundą Mieželį, judriąją Danguolę Seputaitę, žinomą akademikų skaučių veikėją, ir kitus. Tikimasi, kad ateityje mums pavyks sutraukti dar didesnį būrį kolegų iš už anapus sienos, šią stovyklą paverčiant tradiciniu Kanados ir JAV lietuviškosios studentijos saskrydžiu, kanadiškės s-gos metinį suvažiavimą nukeliant į šaltesnį metą.

Nors faktinis s-mo rengėjas buvo S-gos Centro Valdyba, tačiau nepamena dalį paruošiamųjų darbų atlikti, ir stovyklos šeiminkų pareigas ėjo Toronto skyriaus nariai, kurių visų, be išimties, susiklausimu, nuoširdumu ir draugiškumu reikėjo stebėtis. Stovyklai pakaitomis vadovavo C. V-bos nariai Bronius Vaškėlis ir Algimantas Banelis.

malonumo su pareiga. Programoje diskusijų prie laužo pagrindu buvo paimitas Judith Crist straipsnis apie europietes moteris. Diskusijas pravedė kolegės Ratkelis ir Gasiūnas. Jos buvo itin gyvos. Vyriškoji pusė pabrėžė, kad europietės moterys geresnės motinos ir šeiminkės. Moteriškoji pusė norėjo pasisakyti apie vyrų amerikonejimą. Šios diskusijos bus tęsiamos kitą kartą. Be to buvo svarstyta klausimai, liečią visuotinį suvažiavimą prie Chicago, New Yorko skyriaus biuletenį ir būrelių sistemą.

• Rugsėjo 5-12 d.d. Bath, Ohio įvyks Studentų Ateitininkų Sąjungos rengiama stovykla. Stovyklos metu bus diskutuojama tema: "Mūsų ideologijos reikalavimai ir mūsų organizacijos gyvenimo praktika keturiasde-

šimt penkių metų perspektyvoje". Diskusijas praves A. Vedekas, V. Vyngantas, A. Sužiedėlis, A. Barzdukas ir V. Kleiza.

• Iš Liet. Stud. S-gos Užsienio skyriaus pirmininko pareigų pasitraukė A. Dundzila. Pareigas perėmė L. Sabaliūnas. Iš skyriaus taip pat išėjo ir K. Mikėnas. Skyriaus darban įtraukti V. Gaškaitė ir I. Čepėnaitė. Skyriuje lieka V. Vyngantas, D. Varlačiūtė ir A. Marchertas.

• Liepos 16-17 d.d. Beverly Shores, Ind. įvyko Sambūrio "Šviesos" surengta iškyla. Iškyloje organizuoti dalyvavo Chicago Santaros skyrius, tuo parodydamas minėtų organizacijų artimą bendradarbiavimą.

• Birželio 4 d. Australijos Lietuvių Studentų Sąjungos Sydneyjaus skyrius surengė antrąjį šeštadienį. P. Daukutė kalbėjo apie lietuvių studentus JAV, Vyt. Doniela apie idėjas dvidešimtam amžiuje, o Zigmas Budrikis apie filosofijos ir mokslo tarpusavio problemas.

• Liet. Stud. S-gos visuotinis suvažiavimas įvyks Clevelande lapkričio 25-26 d.d. Sąjungos studijų komisija sudaryta Los Angeles iš pirm. L. Valiuko, I. Bertulytės, R. Dabšio, V. Muchlios ir D. Pulkauinkaitės. Sąjungos įstatų ir rinkiminių taisyklių komisijon įeina R. Bajoraitis, J. Kazlauskas ir J. Puškorius.

• B. Mačiuka Chicago universiteto užsakymu ruošia studiją apie Lietuvą.

• G. Čaplikaitė gavo magistro laipsnį Chicago universiteto School of Social Service Administration.

• J. Šmulkštys pakviestas asistentu į Indianos universiteto Rytinės Europos Studijų institutą.

• R. Gaška asistentaus chemijos inžinerijoje Pennsylvania State College.

• E. Kupstas asistentauja chemijoje Fordham universitete New Yorke.

• Dr. W. L. Valentinas yra asst. profesorius prostetinėje odontologijoje Northwestern universitete Chicagoje, o dr. A. S. Yuskis yra asst. klinikinis profesorius U. of Southern California.

• Dr. V. Pavlanis yra asst.

profesorius bakteriologijoje Montrelio universitete, o dr. J. Kuncaitis yra Kordobos universiteto Argentinoje bakteriologinių tyrimų skyriaus direktorius.

• Dr. K. Zemeckas nuo rudens dėstys sociologiją ir statistiką Minnesotos universitete, esančiame St. Paul.

• Mėnesiniame žurnale Santarvėje įsisteigė naujas studentiškas skyrius, kuris pasivadino "Į Laisvę Veda Mūsų Kelias". Redaguoja Bronius Budginas, Jonė Kondratavičiūtė, Vladas Muchlia, Julius Šmulkštys. Redakcijos adresas: V. Muchlia, 309 So. Colorado St., Los Angeles 57, Calif.

• Vienybėje išeinančio skyriaus "Studentai ir Gyvenimas" redakcija sudaryta iš Vyt. Kavolio, L. Sabaliūno ir J. Špakevičiaus. Naujienose išeinančio skyriaus "Studentų Dienos" redakcija papildyta H. Žibu.

• J. Miltakytė gavo stipendiją į Marygrove College Detroit, kur ji studijuos biznį.

Greetings and Best Wishes

To Our Friends and Patrons

BARTUNEK CLOTHERS

FINANCE YOUR

APPEARANCE

A MODERN TEN-PAY-PLAN

14958 St. Clair Ave.

6529 Union Avenue

833 Prospect Avenue

BEST WISHES
To Our Many Friends

PHYSICIANS AMBULANCE SERVICE

DAY AND NIGHT SERVICE

Patients Moved as Doctors Prescribe

OXYGEN IN CASE OF EMERGENCY

All Cars Insured

Call Day or Night — CE 1-3344

Best Wishes to Our Friends and Patrons

JORDAN CAMERA & SUPPLY STORE

3802 WEST 25th STREET

SH 1-5511

Greetings and Best Wishes to Our Friends & Patrons

CONSULT US FOR YOUR WALLPAPER NEED

Complete line of Wallpaper wall fabrics. Tile, Rite,
Matching Drapery Fabrics, Carefully selected
Wallpaper books to choose from

HALBERG'S WALLPAPER CO.

15404 Waterloo Road

IV 1-6406

BEST WISHES

To Our Many Friends and Patrons

CHIN'S RED DRAGON RESTAURANT

SERVING THE FINEST CHINESE AND AMERICAN FOOD

3048 ST. CLAIR AVE.

PR 1-0190

GREETINGS and BEST WISHES
For a Pleasant Holiday

BUILDING LABORER'S Local No. 310

JAMES O'TOOLE, SECRETARY
1220 ONTARIO ST.

Best Wishes to Our Friends and Patrons

MARVEL BOTTLING

8915 CRANE AVE.

BR 1-4400

GREETINGS and BEST WISHES

WILSON PURE OIL

SERVICE STATION

8000 BESSEMER AVENUE

DI 1-9807

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY CO.'S Cool BASEMENT

Air-Conditioned

Pakartojamas didelis išpardavimas!

U. S. Armijos WAC's

VISOKIAI PASKIRČIAI... VISOKIAM ORUI

ŽIEMOS PALTAI

Vilnoniai išsimami pamušalai

Maži dydžiai tinka 5'3"
ir mažesni

\$9

- Kariuomenės paltais pasiūti keliavimui per pasaulį bet kokiam ore.

- Futbolo žaidynėms
- Užmiesčiui
- Žiemos sportui
- Slaugėm

- Apsipirkimui
- Kelionėms

- Mokykloms
- Paaugliams

- Žalsvos, gerai nešiojamos, dvigubo cotton poplin
- Dviguba eilė guzikų, su diržu ir užsegamais kišeniais.
- Kepurė, smagiai užsideda ir sulaiko vėją...

galima nuimti šiltesniam ore.

- Užsegamas kalnierių, pamušalų galima nešioti kaip chalatą.
- Nukopijuotas nuo "Foreign Intrigue" madų.
- Maži dydžiai žemesnėm moterim negu 5' 3".

Dydžiai 8, 10, 12 ir 14.

Galima nešioti su šilta kepure ir be kepurės.

Clevelande IR APYLINKĖSE

DIRVOS 40 METŲ SUKAKTIES KONCERTAS

įvyksta spalio mėn. 9 d. Slovenian Auditorium salėje. Pradžią 4:30 val. p. pietų.

Kalbės konsulas P. Daužvardis iš Chicagos ir adv. A. Olis. Meninę programą atliks Metropolitan operos solistas Algirdas Brazis ir Aldona Stempuzienė. Minėjimui praversti sudarytas platus tautos komitetas. Rengiamos įvairios malonios staigmenos, kad kiekvienas atsilankęs tikrai būtų patenkintas. Clevelandiečiai ir svečiai iš toliau prasime tą dieną rezervuoti ir dalyvauti šiame iškilmingame sukahties minėjime-koncerte.

Biletai po \$2, \$1.50 ir \$1.00 bus pardavinėjami Dirvoje nuo ateinančios savaitės. Įsigykite iš anksto ir kaimynus paraginkite tai padaryti.

Veiks turtingas bufetas, bus gėra šokių muzika, bus daug įvairumų.

Mirė Juozas Bendleris

Clevelando lietuviams gerai pažįstamas mokyklų inspektorius Juozas Bendleris mirė širdies liga ši pirmadienį, rugpjūčio mėn. 29 d. 3 val. ryto.

Velionis dar prieš pora savaičių džiaugėsi redakcijoje pirktu namu, kad jame galės patogiauly gyventi. Deja, mirtis atėjo nelauktai. Palaidotas rugpjūčio 31 d.

Solistė Kripkauskienė

Chicagos lietuvių solistė, koloratūrinis sopranas V. Kripkauskienė, pirmą kartą dainuos Clevelande Radijo klubo rudens vakare-baliuje, kuris įvyksta šeštadienį, rugsėjo 24 d. Lake Shore Country Club. Programoje taip pat dalyvaus poetas Balys Auginas.

Radijo vakaras bus kupinas malonių įvairumų. Šokiams gros Statler viešbučio orkestras. Kvietimai į šį vakarą jau platunami ir jų galima įsigyti Dirvoj, Spaudos kioske, Dunbaro kavinėje pas Praną Stempuzį ir pas Radijo klubo išdininą A. Jonaitį telef. GL 1-6508.

Studentiškos meno pajėgos

Šį sekmadienį pasirodys Slovenian Auditorium rengiamam ateitininkų meno vakare. Programoje dalyvauja ir Detroito stud. at-kų trio, kurį sudaro Zarranka ir broliai Polikajčiai.

Plačiau skaityt šiame puslapyje esančiam skelbime.

Nebrangiai parduodama automašina

"Ford" su Fortomatic ir kitais moderniškais įrengimais. Kreiptis į Dr. Z. Sabataitį, 1226 East 87 St. Telefonas RA 1-5767. Šaukti iš ryto arba po 9 val. vakaro.

IMTYNĖS

Šį ketvirtadienį Cleverleaf Drive In Arenoje bus trejos imtynės. Pirmose imsis Pat O'Connor ir Big Bill Miller. Sekančiose June Byers su Bonnie Watson. Paskutinėse imsis Don Arnold ir Dick Hutton.

Imtynių pradžia 8:30 val.

D O W D

FOR A DEAL

ON AN

OLDSMOBILE

2900 MAYFIELD

Dr. V. Čepas

Lietuvių Skautų Sąjungos Tarybos pirmininkas šią savaitę lankysis Clevelande.

Dr. Gražina Knystautaitė

rugpjūčio mėn. 27 d. ištekejo už Dr. Kenterio.

Ji paskutinę egzaminų sesiją išlaikė egzaminus ir gavo praktikos teises.

Povestuvinė keMonen išvyko į Floridą.

Mirė S. Amšiejienė

Šeštadienį, rugpjūčio mėn. 27 d., po sunkios vėžio ligos, mirė S. Amšiejienė, aktyviai veikusi Clevelando lietuvių tarpe.

Laidojama ketvirtadienį, rugsėjo mėn. 1 d.

Namas už \$8,200

Netoli Šv. Jurgio bažnyčios, E. 68 — Superior rajone, 6 k. vienos šeimos, garažas, gaso šildymas, 2 porčiai. Šaukti: EX 1-8291

Du plytiniai namai

vienas 6, kitas 4 kambarių. Sklypas 50x420. Trys garažai. Vaisiniai medžiai. Netoli Neff Rd. Susitarimui šaukti: IV 1-3877

Išnuomojamas kambarys

vyriui ar moteriai su teise naudotis virtuve. Arti St. Clair ir E. 125. Adresas: 12506 Lancelot Ave. Telef. UL 1-0312

Išnuomojamas

vyriui didelis atskiras kambarys su garažu, lietuvių suaugusių šeimoje, gerame rajone tarp St. Clair ir Lake Shore. Tel. PO 1-5007

ŠI SEKMADIENI, RUGSEJO 4 D. 6 VAL.
Slovėnų Auditorijoje, 6409 St. Clair Ave.
ĮVYKSTA DIDELIS JAUNŲJŲ TALENTŲ

MENO VAKARAS

Programoje: dainos, muzika, baletas, poezija, jumoristinė kūryba ir kt. Išpildo 14 jaunųjų menininkų studentų iš Detroito, Bostono, Chicagos, Philadelphijos, New Yorko ir kitur.

Šokiams gros Europinio stiliaus "Melodie Capella"
Veiks turtingas bufetas

Visuomenė nuosirdžiai kviečiama atsilankyti ir pabendrauti su mūsų jaunimu, kuris iš visų kolonijų bus suvažiavę apie 100.

Prašome ne vėluoti!

Kviečia Clevelando studentai ateitininkai
Service

Geriausie sveikinimai ir linkėjimai
visiems lietuviams
Tautinės Darbo šventės proga

ALEXANDER MARTIN JR.

CANDIDATE FOR

MAYOR

OF THE CITY OF CLEVELAND

Geriausie sveikinimai ir linkėjimai
visiems lietuviams

AUGUST A. BESSENEY

ASSISTANT PROSECUTOR

CANDIDATE FOR

JUDGE

OF MUNICIPAL COURT

GREETINGS and BEST WISHES
For a Pleasant Holiday

SORRENTO'S RESTAURANT

OPEN 10 A. M. TO 5 A. M. (Closed Sunday)

FINE ITALIAN DISHES
FAMOUS FOR

RIBS • STEAKS • CHICKENS

18235 EUCLID AVE.

(In the Euclid-Green Shopping Center)

AMPLE FREE PARKING

IV 1-9688

Greetings and Best Wishes to Our Friends & Patrons

KIFFER TOOL & DIE, INC.

5601 TILLMAN

WO 1-2440-1-2

GERI NAMAI

4 šeimų namas, po 4 kambarius, atskiri gaso šildymai. Porčiai iš priekio ir užpakalio, 4 garažai. Sklypas 40x160 pėdų. Arti Euclid Beach. Kaina \$23,500.

2 šeimų namas, 12 kambarių. Prie Superior, netoli E. 74 St. Kaina \$15,000.

Du namai, dviejų šeimų, vienam sklype. Butai po 5 kamb. Whitney Ave.
C. G. O'Bell Realty
17572 Lake Shore Blvd.
IV 1-0239 (37)

Parduodamas naujas Magic Chef gaminis pečius

Clock light & swing out broiler. Kaina \$140.
UL 1-5185

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

Nebrangios gėlės vestuvėms, laidotuvėms ir kitiems reikams. Įvairūs naujai gauti augalai, papuošalai dovanoms. Lietuviški "Rūta" saldainiai. Augalai po 49 ct.

Gaunami money orders (galioja ir užsienyje)

ATIDARYTA NUO 10 RYTO IRI 8 V. VAK. IR SEKMADIENIAIS
6901 SUPERIOR AVE. TELEF.: HE 1-6339

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue

Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street

Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti

Parduodamas namas

4 šeimų namas, po 5 kambarius kiekvienas. Mėnesio pajamos \$200. Kaina \$22,000.
7717 Aberdeen (36)

PIX BEVERAGE

45 rūšių alus. Kiti gaivinantieji gėrimai. Vynai ir šampantai, vietiniai ir užsieniniai.

Parengiama vestuvėms, baliams, pobūviams. Atidaryta kiekvieną dieną nuo 9 ryto iki 10 vakaro.

Krautuvę dabar tvarko lietuvis savininkas.

6903 SUPERIOR AVE.
EX 1-3311

DAŽO IR POPIERIUOJA NAMUS

Ant. Kirkilas

Kreipkitės ir gausite geriausią patarnavimą.

7204 Donald Ave. Tel. EN 1-3844 (52)

Kai sergat — Jūs tuoj šaukiate gydytoją. Kodėl tai nešaukti žinova, kad gerai patartų svarbiausiais saugumo reikalais ir apdraustų Jūsų ateitį.

Gyvybės, nelaimių, ugnies, automašinių apdrauda
Skambikite: SK 1-2183

PAULINA
MOZURAITIS,
agentas

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Svarcas

7015 Wade Park Ave.

Tel. HE 1-6352

Atdara nuo ryto 8 iki 7 v. v.

AUTOMAŠINŲ TASYMAS

Šį mėnesį papiginta kaina įdedam už \$6.95 duslintuvą Chevroletui, už \$7.05 Fordui, už \$8.95 Pontiacui, už \$12.50 Oldsmobiliui. Dideli papiginimai dedant duslintuvus ir išmetamus vamzdžius visoms mašinoms.

Kreipkitės į
J. S. AUTO SERVICE

BATŲ KRAUTUVĖ BATŲ TAISYMAS

Sav. J. Kamaitis

1389 E. 65 St.

East 65 and Wade Park

Atdara nuo 10 val. ryto iki 7 val. vakaro.

Nauji batai ir batų taisymas mano krautuvėje daug žemesnėmis kainomis, negu jūs mokate kitur. Ateikit ir įsitikinkit.

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

6210 Dibble Ave.,
Cleveland 3, Ohio
Tel.: EX 1-0376

REMONTO DARBAI

Atlieku mažus ir pagrindinius namų remontus, tinko darbus, medžio darbus ir dažymą bei dekoravimą.

V. Rickus
Tel. HE 2-0683
1505 Addison Rd. (52)

PRADĖKIT MAŽA SUMA! BET PRADĖKIT DABAR!

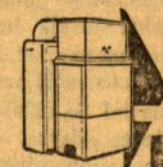
Santaupos apdraustos iki \$10.000
3% palūkanų.

PASKOLOS JOSŲ PERKAMIEMS AR STATOMIEMS

NAMAMS

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2498
Cleveland, Ohio

Clevelandiečiai DABAR gali pamėgti
• Vasaros VĖDINIMĄ • Žiemos SILDYMĄ
MONCRIEF VISŲ METŲ
Taisyms

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausie Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai.

Įvairus valgiai, šeštadienį vakarais šokiai grojant geram orkestrui

731 E. 185 ST.

KE 1-9737

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE. EX 1-1143

Visi lietuviai laisvalaikį praleidžia savo Klube. Visos lietuvių organizacijos parengimus rengia tik lietuvių salėje.

Klubo ir salės vadovybė visus lietuvius kviečia čia nuolat lankytis, susitikti draugus ir artimuosius.

Pilnai padengta apdrauda HI 2-7626

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
1132 Summit Dr. Cleveland 24, Ohio

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: Main 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgičio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENdicott 1-1723

DIRVA

★★★
THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HEnderson 1-6344, Redaktorius Balys GAIDŽIŪNAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Kodėl dingio mūsų jaunimas?

J. J. Bachunas pajudino labai aktualų klausimą. Į jį pradeda atsilipti mūsų skaitytojai. Girdėti, kad tuo klausimu pasisakys ir kiti mūsų bendradarbiai. Kadangi klausimas aktualus — laikraštyje jam nagrinėti duosime vietos. Tegul iš eilės pasisakymų išryškėja priežastys. O kad jas surasim — gal ir ateičiai geresnius receptus galėsime pritaikyti. **Red.**

Juozo Bachuno straipsnis "Kur dingio Amerikoje gimęs mūsų jaunimas?" paskatino ir mane trumpai atsilipti dėl priežasčių, kodėl tiek Amerikoje gimęs, tiek ir po antrojo pasaulinio karo į Ameriką atvykęs lietuviškasis jaunimas "dingo", — pasitraukė iš mūsų organizacinio gyvenimo bei visuomeninės veiklos. Štai tos kelios palaidos mintys.

Jokia organizuota veikla neįmanoma be visus toje veikloje jungiančio, veiklą skatinančio veiksnio.

Kas tuo veiksmu, jungiančiu mūsų jaunimą, būtų? Tiesa, grynai idealistiniu požiūriu tokių veiksmų yra nemaža, tačiau, daugumoje atvejų, jie ir belieka tik idealistiniai, be jokio praktiško pagrindo, nutolę nuo kasdieninės realybės. Bendrai imant, tokie veiksniai būtų arba praeities "atsiekimų puoselėjimas", arba bendras kasdieninis reikalas.

Praeitį nėra tapatus, gyvybingas jungties elementas jaunimui, kuris gyvena ateitimi ar bent šios dienos reikalais, bet jokių būdu ne praeitimi, kuri buvo kūriama be to jaunimo aktyvaus dalyvavimo. Suaugusiems ar seniams malonu prisiminti praeitį, jaunystę. Jaunimui šis ryšis nepakankamas. Pagaliau, būkime atviri, be gražios nepriklausomybės idėjos ir be istorinės Kunigaikščių Lietuvos didybės mes mažai kuo turime ir praeityje pasididžiuoti. Paimkim, kad ir meną, dainas ir muziką. Jie gal ir labai artimi mūsų dvasiai, augusiai ir brendusiai Lietuvos sąlygose. Bet ar jie yra tokie, kad didžiuodamiesi galėtume juos parodyti svetimtaučiams? Tik labai retu atveju galėsime teigiamai į tai atsakyti. Tad nestebėtina, jog ir

šiuo atveju praeitis nėra jaunimą jungiančiu ryšiu to jaunimo, kuris gali įvertinti geriausius laisvojo pasaulio pasireiškimus, daugiau skaldančius, nei jungiančius. Atvykę į JAV senieji emigrantai daugumoje dirbo tuose pačiuose ar panašiuose fabrikuose, gyveno panašiam ekonominiame lygyje ir sukūrė junginius, bendrai spręsti visiems bendras problemas. Mūsų jaunimui tas nebetinka. Jo tik tam tikra, asmeniškai manau, mažai dalis tėra panašiose sąlygose. Tas jaunimas plačiai išsisklaidė įvairiose profesinėse srityse, atsidūrė skirtingose ekonominėse sąlygose ir tik labai mažos grupelės dar tebeturi tuos pačius siekius bei panašius interesus. Jei ir bandytume tuo principu jungtis, tai tik sudarytume daugybę smulkių grupių su nedaugeliu plačiai išsisklaidusių narių. Gi bendro ryšio tarp tų grupių kaip ir nebūtų.

Belieka tik viena jungtis — bendras darbas Nepriklausomybės atstatymui. Bet ir ši jungtis svyruoja. Jei būsim atviri, patys pripažinsim, jog ir ši sritis subyrėjo į daugybę mažesnių grupių, tiek užsiėmusių grupinė ambicija ir "kova už valdžią", jog ryškiaus, konstruktyvaus bendro darbo kaip ir nesimato. Besivaikydami daugiausia prestižo ir įiknybę į daugybę smulkių, nors ir savaime vertingų darbų, mes jau tartum visai nebeįsivaizduojame galutinio tikslo — Nepriklausomos Lietuvos atstatymo. Išėjo kaip toj patarlėj — dėl daugybės medžių nebeįsivaizduojame paties miško.

Nestebėtina, kad mūsų jaunimas, mažiau atitrūkęs nuo gyvenimo realybės, tokioje "veikloje" nemato nei jungties, nei neižiūri realaus pagrindo. Tad jis ir nuėjo savais keliais, kurie labai dažnai jau nieko nebeturi bendro nei su mūsų "veiksnių" bei daugelio organizacijų darbu, nei, pagaliau, su lietuviybės išlaikymu.

Ar jį galima dėl to kaltinti?

Vargu. Tiesa, jam galima primesti trūkumą idealizmo, rūpinimąsi pirmoje eilėje savo asmeniškais reikalais ir kt. Tačiau ir čia lazda turi du galus. Nors ir nemalonu prisipažinti, bet ir mes ne visi iš idealizmo palikome Tėvynę, ne vien tik iš idealizmo dirbame ir visuomeninį darbą. Mes bėgome, pirmiausiai, kad išgelbėtume savo gyvybę, nežūrint kokiais gražiais žodžiais ir tikslais mes tuos savo žygius dabar bedangstytumėm. O ir visuomeninį darbą dažniausiai dirbame ne be tam tikrų garbės troškimo. Tad ir jaunimą kaltinti idealizmo stoka nederėtų.

Kalbant apie jaunimo dingimą mums reikia surasti realų, konkretų, visus jungiantį ir konstruktyvų darbą. Parodykime bendrą dalelę idealizmo ir nesaugančią entuziazmo, o tada ir dėl jaunimo dingimo gal bus mažiau kalbų. O kol to nebus, tai ir ilgiausi apraudojimai bei pastangos lopyti visai skylėtą stogą nieko gero neduos.

Dr. J. Ramunis, Chicago

PETRUI KIAULĖNUI ŽEMĖS SAUJOS VIETOJE

Iš mūsų tarpo atsiskyrė Petras Kiaulėnas, žinomas lietuvių dailininkas ir architektas. Vėlonis tebuvo 46-rių metų amžiaus, nors ir spėjo pasireikšti stipriais tapybos darbais bei architektūriniais projektais, bet tepasakė tik menką dalelę to, ką buvo sukrovęs savo talentuose. Ilgos ligos kankinamas, gaivališkai norėjo gyventi ir dirbti, buvo pilnas originalių projektų ir sumanymų, kurių vykdymą negailestingoji mirtis nutraukė.

Apie Petrą Kiaulėną bus kalbama ir rašoma ilgus metus. Kaip tapytojas jis yra užėmęs žymią vietą mūsų meno raidoje. Jo netekimas yra skaudus smūgis negausiai mūsų menininkų šeimai ir kartu visai lietuvių tautai.

Petras Kiaulėnas buvo rytų aukštaitis, pandėlietis, iš prigimties entuziastas, sangviniko ir choleriko mišinys. Iš pat mažens pasireiškė meniškais gabumais. Pasižymėjo nepaprastu darbštumu. Ką dirbo ar studijavo, dirbo visa siela, viską išgyvendamas. Tapybą studijavo Kauno Meno Mokykloje ir Romos Karališkojo Meno Akademijoje, architektūros ir urbanisti-

kos mokslus ėjo Romoje ir Paryžiuje.

Kiaulėnas, kaip jis kartais sakdavo, studijavo ne dėl diplomų, bet minėtas mokyklas jis yra baigęs gerais pažymiais. Tai jis buvo diplomuotas dailininkas, architektas ir urbanistas.

Studijų metu P. Kiaulėnas yra aplankęs didžiąją Vakarų Europos miestų ir muziejų, ir turbūt nedaug turime lietuvių, kurie taip gerai būtų pažinę Vakarų Europos meną bei architektūrą ir, apskritai, kultūrą.

Per visą savo amžėlį Petras Kiaulėnas niekuomet neturėjo tokių gyvenimo sąlygų, kurias būtų galima pavadinti visiškai pakenčiamomis. Jam visuomet reikėjo per daug energijos išleisti dėl pačios egzistencijos. Tačiau nuostabu, didelę dalį savo geriausių darbų gyvendamas Paryžiuje sukūrė karo metu, kai kartais per visą dieną reikėjo tenkintis tik kavos puoduku. Amerikoje sukūrė ištisą eilę darbų, kai jo gyvybė buvo tik kraujo transfuzijomis palaikoma. Savo kūrybą jis dėjo visą savo sielą. Žodis — menas — jam buvo šventas ir dėl meno niekuomet, niekur ir su nieku į kompromisą nėjo.

Petras Kiaulėnas paliko nemažą savo kūrybos lobį, kuris plačiai lietuvių visuomenei tik iš dalies tėra žinomas. Petro Kiaulėno Paryžiaus laikotarpio kūryba yra plačiai apibūdinta Maurice Scherer parašytoje monografijoje. Amerikinis laikotarpis yra gražiai įvertintas amerikiečių meno kritiko Gordon Brown Petrai Kiaulėnui skirtame "Aidų" žurnalo numeryje (1954 m. balandžio mėn.). Tačiau tai tik menka pradžia vėlonės kūrybai pažinti ir jai įvertinti.

Vėlonis Petras Kiaulėnas paliko žmoną Vasią (buvo vedęs 1938 m. Kaune) ir dukrelę Laurą, 10 m. Jo žmona yra taip pat menininkė architektė. Gal niekas taip giliai netikėjo Petro Kiaulėno kūryba, kaip jojo žmona Vassia. Ne kartą brutalaus pirklio priblokštą Petrą ji guodė, ramino ir kėlė. Per ilgus ligos metus žmona buvo didžiausias vėlonės ramstis ir kūryboje ir gyvenime. Nemažiau paguodos vėloniui teikė ir dukrelė Laura, kuri iš pat mažens rodo meniškų polinkius.

Petras Glemža

AR BUS SUJUNGTA VOKIETIJA?

(Atkelta iš 1 psl.)

Tokios gražios giesmelės malonūs garsai, labai švelniai pakuteno ir įlindo į Vakarų vyrų ausis. Vokietijos problema tuoju buvo išimta iš dienotvarkės, nukeliant ją į 4 užsienio reikalų ministerių konferenciją.

Tas tai buvo pirmas ir labai didelis smūgis Adenaueriui. Kada jis atsipeikėjo, tada suprato, kad Maskvos, nors juokianti ofenzyva, suparalyžavo jo Vakarų bičiulius.

Ilgai nelaukus Adenaueris gavo antrą sovietų notą, kviečiantį Adenauerį atvykti Maskvon, bet nieko nebeprimančią apie Vokietijos sujungimą.

Paskutiniausiomis žiniomis, vykstančios Maskvon Adenauerio delegacijos sąstatą sudarys apie 120 asmenų. Maskva taipogi pranešė, kad Rytinės Vokietijos vyriausybė taipogi yra legalė reprezentantė ten esamų gyventojų ir turi savo balsą Vokietijos sujungimo klausimą sprendžiant.

Adenaueris Maskvoj sužinos iš pačių autoteriškiausių šaltinių, kad Vokietijos problema, be laisvo Sov. Sąjungos noro, nebus išspręsta. Kaip anksčiau grąšinant, taip dabar juokaujant, per visokius išgalvotus spaudimus, Maskva dabar pradėjo naują fazę ilgos nepaliaujamos kovos dėl Vokietijos kontrolės.

Juozas Šarūnas

SAVE
Part Of
Every Pay

FOUNDED 1894
The
Cleveland
Trust Company
THE BANK FOR ALL THE PEOPLE
WE WELCOME YOUR SAVINGS
Member Federal Deposit Insurance Corporation

A. † A.

JONUI RIAUBAI mirus,

jo dukterį Evelyną Rugienienę, sūnus Joną ir Antaną su šeimomis, gilaus liūdesio valandoj nuoširdžiai užjaučiame.

Magdalena ir Antanas Kudirkai
Waterbury, Conn.

ANTANUI TAMAŠAUSKUI mirus,

jo dukterėčią Eleonorą Gaižutienei ir šeimai nuoširdžiai užuojautą reiškia

V. ir J. Minkūnai

GREETINGS and BEST WISHES
FROM

MAYOR ANTHONY J. CELEBREZZE
AND

Ralph S. Locher, Law Director
George Vine, Acting Finance Director
Emil J. Crown, Utilities Director
William J. Rogers, Port Control Director
Louis L. Drasler, Service Director
Bell Greve, Welfare Director
John N. McCormick, Safety Director
John J. Locuoco, Properties Director

Prancūzų Maroke ir Alžyre nreamumai vis nesibaigia. Nuotraukoj gatvės užtvaros Khenifros mieste, Maroke.

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Many Friends
For a Pleasant Holiday

THE YODER COMPANY

CLEVELAND, OHIO

GREETINGS and BEST WISHES
To the Lithuanian People

NORWOOD DRUG, INC.

FILLING YOUR PRESCRIPTION IS THE MOST
IMPORTANT THING WE DO.

PRESCRIPTION SPECIALIST

6411 Superior Ave.

HE 1-1035

HOLIDAY GREETINGS
To All the Lithuanian People
For a Pleasant Holiday

JOSEPH H. AVELLONE

STATE SENATOR

To Our Friends and Patrons
To Our Friends and Patrons

UNITED PROVISION

CLEVELAND and COLUMBUS, OHIO

BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

MARVIN HELF, INC.
GENERAL BUILDER AND CONTRACTOR

CARNEGIE and 100th ST.

SW 5-3000

GREETINGS and BEST WISHES
TO ALL OUR FRIENDS
THOMAS J. UNIK CO.

INSURANCE AGENCY
EVERYTHING IN INSURANCE
810 Erieside TO 1-0200

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

CLEVELAND FABRIC SHOP

13560 Euclid Avenue

GL 1-8523

706 East 185th St. off Lake Shore Blvd.

IV 1-6832